

School of Economics
and Commercial Law
GÖTEBORG UNIVERSITY

IFRS 5 versus RR 19

- en jämförelse

Magisteruppsats / Master Thesis
Martina Forsberg, 801002
Beatrice Karlsson, 781125

Handledare:
Mari Paananen

Externredovisning och Revision
HT2004

FÖRORD

Vi vill därför rikta ett stort tack till vår handledare Mari Paananen för att hon drivit oss framåt i arbetet med uppsatsen, med en outtröttlig energi och aldrig sinande feedback.

Vi väl även tacka alla de personer ute på företagen som, mitt under julstressen, tagit sig tid att besvara vår enkät och i många fall även berikat den med egna synpunkter.

Martina Forsberg

Beatrice Karlsson

Göteborg 13 januari, 2005

Sammanfattning

Den 1 januari 2005 ska alla börsnoterade företag i Sverige upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IAS/IFRS. Företag står då inför stora utmaningar. Parallellt med det pågår ett harmoniseringsarbete mellan Europa och USA. EU står samtidigt inför att även godkänna den nya rekommendationen för redovisning av verksamheter under avveckling- IFRS 5. Ämnet är med andra ord mycket aktuellt och i magisteruppsatsen kommer ämnet därför att undersökas närmare.

Uppsatsen ska undersöka de befintliga skillnaderna mellan RR 19, den rekommendation som svenska företag idag redovisar sin avveckling av verksamheter enligt, och den nya rekommendationen IFRS 5. Undersökningen behandlar hur företagen redovisar sin avveckling av verksamheter idag, vilket sker dels genom att titta på årsredovisningarna för de företag som finns med på Stockholmsbörsens mest omsatta- lista och dels genom en enkätundersökning bland företagen. Detta sammankopplas slutligen med vad den nya rekommendationen kommer att ha för effekt på redovisningen av avvecklingen av verksamheter i framtiden under ett pågående harmoniseringsarbete.

De största skillnaderna som finns mellan de två rekommendationerna är att avskrivning på verksamheten som avvecklas inte längre tillåts samt att kraven på en särredovisning för de olika posterna som berör den avvecklade verksamheten är högre i den nya rekommendationen. Bland företagen som ingick i undersökningen visade det sig att det är relativt vanligt med en verksamhet under avveckling. De flesta av de tillfrågade företagen redovisade idag i enlighet med RR 19. De flesta var trots det positiva till en övergång till internationella redovisningsrekommendationer.

Genom den nya rekommendationen kommer informationen kring en avvecklade verksamhet att bli tydligare för en utomstående intressent. Som i många andra fall inom redovisningen finns det en risk att företag kan försöka att komma runt regeln om de upplever att kostnaden överstiger nyttan för regeln.

Förslag till fortsatt forskning är att göra en liknande undersökning om några år då rekommendationen trätt i kraft och företagen i Europa upprättar sina koncernredovisningar i enlighet med IAS/IFRS.

1. INLEDNING	3
1.1 BAKGRUND.....	3
1.2 PROBLEMFÖRMULERING.....	4
1.3 SYFTE.....	5
1.4 METOD.....	5
1.5 AVGRÄNSNINGAR.....	5
1.6 FÖRFATTARNAS FÖRFÖRSTÅELSE.....	5
1.7 CENTRALA ORD OCH BEGREPP.....	6
1.8 UPPSATSENS DISPOSITION.....	6
2. TEORETISK REFERENSRAM	7
2.1 DE EUROPEISKA REDOVISNINGSDIREKTIVEN.....	7
2.2 VAD INNEBÄR HARMONISERING?.....	8
2.3 VARFÖR VILJA HARMONISERA?.....	9
2.4 REDOVISNINGSTEORI.....	10
2.5 SVENSKA NORMGIVARE.....	10
2.5.1 FAR – Föreningen för revisionsbyråbranschen.....	10
2.5.2 Redovisningsrådet.....	11
2.6 RR 19 – VERKSAMHETER UNDER AVVECKLING.....	11
2.7 UTLÄNDSKA NORMGIVARE.....	12
2.7.1 IASC - International Accounting Standards Committee.....	13
2.7.2 IASB – International Accounting Standards Board.....	14
2.7.3 IOSCO- International Organisation of Securities Commissions.....	15
2.7.4 EFRAG - European Financial Reporting Advisory Group.....	15
2.7.5 FASB - Financial Accounting Standards Board.....	16
2.8 ETT INTERNATIONELLT SAMARBETE.....	16
2.8.1 IASB och FASB Konvergerings Program.....	18
2.9 IFRS 5 – ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR FÖR FÖRSÄLJNING OCH AVVECKLING AV VERKSAMHETER.....	18
2.9.1 Kommentarer till Exposure Draft 4.....	20
2.9.2 De rådgivande organisationernas kommentarer till IFRS 5.....	21
2.9.3 Användning av IFRS 5 i svenska företag innan januari 2005.....	22
2.9.4 Förberedelser inför IFRS 5.....	22
2.10 ÖVERGÅNG TILL IFRS.....	22
2.10.1 Vägen till ett godkännande.....	23
3. METOD	24
3.1 TILLVÄGAGÅNGSSÄTT.....	24
3.2 FORSKNINGSAKSATS.....	24
3.3 VAL AV METOD.....	24
3.3.1 Kvalitativ metod.....	25
3.3.2 Kvantitativ metod.....	25
3.4 DATAINSAMLING.....	26
3.4.1 Primärdata.....	26
3.4.2 Sekundärdata.....	26
3.5 TILLFÖRLITLIGHET.....	27
3.5.1 Validitet.....	27
3.5.2 Reliabilitet.....	27
3.6 RELEVANS.....	27
3.7 KÄLLGRANSKNING.....	27
3.8 KRITIK TILL UPPSATSEN.....	28

4. EMPIRI	29
4.1 UNDERSÖKNING AV ÅRSREDOVISNINGAR	29
4.2 ENKÄTUNDERSÖKNINGEN.....	30
5. RESULTAT OCH ANALYS	33
5.1 DE HUVUDSAKLIGA SKILLNADERNA MELLAN RR19 OCH IFRS 5	33
5.2 VERKSAMHETER UNDER AVVECKLING HOS BÖRSBOLAGEN IDAG.....	34
5.3 IFRS 5:S EFFEKT PÅ VERKSAMHETER UNDER AVVECKLING I EN FRAMTID MED HARMONISERING AV REDOVISNINGSREGLER	34
6. SLUTSATS	38
6.1 FÖRSLAG TILL VIDARE FORSKNING	39
KÄLLFÖRTECKNING	40
<i>Frågeformulär Revisorer</i>	48
<i>Frågeformulär Börsbolag</i>	51
<i>Översikt IAS 35 vs RR 19</i>	55
<i>Översikt SFAS 144 vs IFRS 5</i>	59

1. Inledning

Detta kapitel består av en beskrivning av bakgrunden till ämnesvalet, en kortare problemdiskussion som mynnar ut i en problemformulering samt redogörelse för syftet med uppsatsen. Kapitlet består även av en kortfattad beskrivning av metoden samt redogörelse för författarnas förståelse och uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

I början av 1990-talet förändrades de grundläggande villkoren för att göra affärer, både handeln och investeringarna ökade lavinartat i förhållande till den ekonomiska tillväxten. De europeiska företagen, särskilt de som ansetts vara globala, var tvungna att få tillgång till stora kapitalmarknader för att kunna finna tillräckligt med kapital för den globala handeln och investeringsaktiviteterna som uppkommit. När företag blev globala ökade behovet av liknande, effektiva och ömsesidiga värderingsinstrument, vilket ledde till anammande av internationella redovisningsstandarder, särskilt bland företag i internationella koncerner. Företag redovisade antingen enligt International Accounting Standards (IAS) eller United States Generally Accepted Accounting Principles (U.S. GAAP). I denna tid ökade globaliseringen jämsides med en stor ökning av behovet av internationellt accepterad finansiell information, särskilt hos investerare. Den amerikanska finansinspektionen kräver att de företag som noteras på en amerikansk börs skall redovisa enligt U.S. GAAP. Anledningen är att företagen skall få ta del av fördelarna med internationellt accepterade redovisningsregler och slippa konkurrensnackdelarna jämfört med de inhemska företagen. U.S. GAAP har därigenom fått en viktig roll globalt, eftersom den amerikanska kapitalmarknaden lockar många företag på grund av sin volym och likviditet (Haller & Kepler 2002).

U.S. GAAP är brett accepterade internationellt och ses ofta som ett riktmärke för globala rekommendationer av hög kvalitet. IASB marknadsför sina standarder globalt och är ett alternativ till U.S. GAAP för företag noterade utanför USA. (Leuz 2001) Under de senaste tio åren har den finansiella redovisningen och dess ramverk genomgått stora förändringar inom Europa. Det framgår inte minst av EU kommissionens beslut om att företag som är noterade vid börs i ett medlemsland skall från och med 1 januari, 2005 ska upprätta sin koncernredovisning enligt de IAS/IFRS¹ som antagits av EU kommissionen. Beslutet, i form av en EG-förordning, är en viktig del av att internationalisera den finansiella redovisningen i Europa (Haller & Kepler 2002).

De flesta är överens om att svensk redovisningspraxis bör utvecklas i enlighet med den internationella utvecklingen. Tidigare var den svenska synen på internationell redovisning de amerikanska normerna i enlighet med U.S. GAAP. Enligt Artsberg och Jonnergård² (1993) har synen nu ändrats från U.S. GAAP till IAS/IFRS, även om det är allmänt känt att IASC³ hämtar mycket information från USA.

---

¹ International Accounting Standards/ International Financial Reporting Standards

² Ekonomie doktorer, universitetslektorer vid Lunds universitet

³ International Accounting Standards Committee

1.2 Problemformulering

Från och med 1 januari, 2005 skall de svenska börsnoterade företagens koncerner följa de rekommendationer som reviderats av IASB⁴. Företagen står alltså inför stora utmaningar för att lyckas genomföra detta i tid. Samtidigt som denna harmonisering av redovisningsregler pågår i Europa pågår en harmonisering av redovisningsregler mellan Europa och USA i form av ett konvergeringsprojekt⁵. EU måste nu fatta ett beslut om de två rekommendationer som framkommit ur projektet skall godkännas och därmed ersätta de nu gällande IAS rekommendationer. De nya rekommendationerna är IFRS 3 Affärskombinationer⁶, som behandlar företagsförvärv och bland annat avskaffar poolningmetoden samt avskrivning på goodwill och andra immateriella tillgångar samt IFRS 5 Anläggningstillgångar för försäljning och avveckling av verksamheter⁷ (Rundfelt 2004:5).

Svenska börsföretag har hittills redovisat enligt Redovisningsrådets rekommendationer och Årsredovisningslagen. RR 19 behandlar verksamhet under avveckling och bygger på IAS 35, verksamheter under avveckling⁸. IAS 35 skulle vid ett godkännande av de nya rekommendationerna ersättas av IFRS 5. Vikten av det nya i denna rekommendation klargörs med följande exempel. För att minska Viacoms skulder efter köpet av Paramount Studios, började företaget ordförande att sälja av tillgångar och verksamheter som företaget ägde. Det stora bokförlaget Simon & Schuster såldes till ett pris av \$4.6 miljarder dollar. Även om affären innebar ett inflöde av likvida medel, går företaget samtidigt miste om framtida intäkter från den sålda verksamheten. För att kunna varna investerare för detta införde ledningen en ny rubrik i resultaträkningen: Avvecklad verksamhet. Summan under rubriken i resultaträkningen motsvarar vinsten för verksamheten under avveckling, under perioden. Det vill säga den vinst som företaget inte kommer att få ta del av i framtiden (Kennon 2004).

Undersökningar har tidigare gjorts angående implementeringen av IAS/IFRS. I det förberedande arbetet med införandet av IAS/IFRS i de börsnoterade bolagens koncernredovisningar återfinns förslaget på att anta den nya rekommendationen för avveckling av verksamheter. Vi finner det intressant, mycket på grund av dess aktualitet, att undersöka rekommendationen närmare och se vilka skillnader rekommendationen kommer att innebära för företagen i Sverige. Därför ställer vi oss i uppsatsen följande frågor:

- Vad finns det för skillnader mellan RR19 och IFRS 5 i praxis?
- Hur vanligt är det och hur hanteras verksamheter under avveckling idag hos börsbolagen samt vad är inställningen till redovisning av verksamheter under avveckling?
- Vad har IFRS 5 för effekt på redovisningen av avveckling av verksamhet i en framtid med harmonisering av redovisningsregler?

⁴ International Accounting Standards Board, som ersatte IASC år 2001

⁵ Convergence Project

⁶ Business Combinations

⁷ Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations

⁸ Discontinuing Operations

1.3 Syfte

Syftet med magisteruppsatsen är att undersöka och försöka förstå konsekvenserna av införandet av IFRS 5, dels genom att kartlägga de skillnader som finns mellan IFRS 5 och RR19, samt dels vad uppfattningen i de börsnoterade bolagen är om den nya rekommendationen.

1.4 Metod

Hur verksamhet under avveckling redovisas idag samt vilka effekter en eventuell regeländring skulle komma att innebära, skall undersökas genom en analys av företags årsredovisningar, och genom en enkätundersökning.

I uppsatsen kommer vi att ta reda på vilka skillnader som finns mellan RR 19 och IFRS 5. En undersökning kommer att utföras genom att titta på hur börsbolagen idag hanterar redovisning av avveckling av verksamheter. Detta kommer att genomföras genom att titta på årsredovisningar för det senaste året för de bolag som är mest omsatta på Stockholmsbörsens A-lista. Dessutom har en enkätundersökning bland bolagen genomförts. I enkätundersökningen har bland annat undersökts hur bolagen idag redovisar sina verksamheter under avveckling samt vad de har för inställning till rekommendationerna. I samband med detta ska vi även undersöka vad IFRS 5 skulle innebära för skillnad för de svenska bolagen och olika attityder till införandet av den nya standarden.

1.5 Avgränsningar

Analysen av årsredovisningar och enkätundersökningen avgränsas till att gälla de företag som finns noterade på Stockholmsbörsens mest omsatta A-lista. Författarna avgränsar sig ifrån studier angående om den globala redovisningen är för fokuserad på valet av redovisningsrekommendationer och för lite på marknadens krav. Med harmonisering menas förändringar i nationella redovisningssystem som minskar skillnaderna mellan inhemska och utländska redovisningsregler.

1.6 Författarnas förförståelse

Uppsatsen är en magisteruppsats, vilket innebär att författarna besitter kunskaper inom ekonomi som motsvarar D- nivå på universitetet. Författarnas kunskaper om de specifika ämnena RR19 och IFRS 5 var på en grundnivå när arbetet inleddes, eftersom det är ämnen som inte har berörts närmare i undervisningen.

1.7 Centrala ord och begrepp

ARC -	Accounting Regulatory Committee
BFN-	Bokföringsnämnden
ED –	Exposure Draft
EFRAG -	European Financial Reporting Advisory Group
FAR-	Föreningen för revisionsbyråbranschen
FASB –	Financial Accounting Standards Board
FEE -	The European Federation of Accountants
Form 20-F –	Modell för upprättande av årsredovisning enligt amerikanska myndigheters krav
IAS –	International Accounting Standards
IASB –	International Accounting Standards Board
IASC -	International Accounting Standards Committee
ICA –	the Institution of Chartered Accountants (England)
IFAC –	the International Federation of Accountants
IFRIC –	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS –	International Financial Reporting Standards
ISAR-	Intergovernmental Working group of Experts on Standards of Accounting and Reporting
IOSCO –	International Organization of Securities Commissions
NYSE –	New York Stock Exchange
OECD –	Organisation for Economic Co-operation and Development
SAC –	Standards Advisory Council
SEC –	Securities and Exchange Commission
SFAS –	Statements of Financial Accounting Standards
TEG –	Technical Expert Group
TFV –	True and Fair View
U.S. GAAP –	United States Generally Accepted Accounting Principles
ÅRL –	Årsredovisningslagen (1995:1554)

1.8 Uppsatsens disposition

Uppsatsen är disponerad på följande vis: Kapitel 1 består av inledning till uppsatsen. Kapitel 2 är en teoretisk referensram där teorier, tidigare studier samt forskare och normgivares synpunkter beskrivs. I kapitel 3 redogörs och motiveras den valda metoden samt det vetenskapliga synsättet. Datainsamlingen från analysen av årsredovisningar och enkätundersökningen sammanställs i kapitel 4. Analys och resultat beskrivs i kapitel 5. Slutligen presenteras författarnas slutsatser i kapitel 6.

2. Teoretisk Referensram

I kapitlet kommer teser och teorier inom ämnesområdet att beskrivas och tolkas. Den teoretiska referensramen bildar uppfattningsramar för ämnet, i syfte att läsaren sedan enklare skall förstå resonemangen i analysen. De nya rekommendationer som uppkommer präglas av att både nationella och internationella normgivare arbetar för en harmonisering av redovisningsregler. Därför är det av vikt för syftet av uppsatsen att harmoniseringsarbetet samt normgivarnas roll inför en framtida implementering av IFRS 5 klargörs.

2.1 De europeiska redovisningsdirektiven

EU har eftersträvat en harmonisering genom att införa tre direktiv inom bolagsrätten; det fjärde, det sjunde och det åttonde direktivet (Blake et al. 1998). Det senare direktivet är här inte av intresse, eftersom det behandlar revision.

Det fjärde bolagsdirektivet utfärdades år 1978 och innefattar bland annat krav på hur balans- och resultaträkningen skall ställas upp och vilka regler som skall användas för värderingen av tillgångar. Principen är att årsredovisningen skall ge en rättvisande bild av bolagets ställning och resultat (Skatteverket 2004). Årsredovisningen ska enligt direktivet vara reviderad av en revisor, ge en rättvisande bild av bolagets ställning och resultat och vara tillgängligt för allmänheten (FAR Info, 2004). Det sjunde direktivet antogs 1983 och behandlar främst företags skyldighet att upprätta en koncernredovisning. Syftet med direktivet är att företag skall upprätta enhetliga och standardiserade koncernredovisningar, vilka ska ge en bild av företagens resultat och ställning för utomstående (Skatteverket 2004).

Fjärde och sjunde bolagsdirektiven utgör de så kallade redovisningsdirektiven (Haller & Kepler 2002). Syftet med direktiven var att medverka till en integrerad kapitalmarknad i Europa genom att etablera en mininivå för finansiell transparens och jämförbarhet. Detta för att investerare i de olika medlemsländerna enkelt skulle kunna jämföra finansiella rapporter från de olika länderna (Joos & Lang 1994). Ett problem uppstod dock 1973, då de nya medlemsstater, Irland och Storbritannien, introducerade det anglosaxiska synsättet. Olika alternativ till direktiven arbetades fram för att finna en kompromiss med den i övrigt kontinentala unionen till direktiven. De olika alternativen influerades sedan av de nationella redovisningstraditionerna i respektive medlemsland. Dessa alternativ som skulle bidra till en harmonisering av Europas redovisningsregler blev i stället orsaken till att den önskade nivån av jämförbarhet och likvärdighet inte uppnåddes (Haller & Kepler 2002).

True and Fair- override är en effekt av dessa olika redovisningsalternativ. Principen om True and Fair View (TFV) infördes i det fjärde direktivet på begäran av danska, holländska och brittiska delegater. Dock saknas än idag en klar definition av denna princip. Olika tolkningar av dess legala, instrumentala och politiska funktion har uppstått, vilket lett till att en finansiell rapport kan visa TFV i ett land men strida mot samma princip i ett annat (Haller & Kepler 2002). Begreppet TFV ger den redovisande enheten

en möjlighet att avvika från lagen eller redovisningsrekommendationer under särskilda förhållanden. Om en av de nuvarande redovisningsrekommendationerna leder till missvisande finansiella rapporter, kan denna valmöjlighet höja kvaliteten i rapporterna. En viktig bas i konceptet med TFV är att företaget måste beskriva och redovisa dess effekter i den finansiella rapporten. Trots det kan True and Fair override öka risken för mindre jämförbara finansiella rapporter uppstår. Därför ses True and Fair override som det största hindret mot en harmonisering av redovisningsrekommendationer (Livne & McNichols 2003).

Trots att skillnader i implementeringen av fjärde och sjunde direktiven har konstaterats, kan EUs satsningar för harmonisering inte anses vara misslyckade. Konsekvenserna av direktiven blev enorma, då två miljoner europeiska företag tvingades ändra och konvergera sina finansiella rapporter. Tack vare direktiven är de nationella redovisningssystemen inom EU lika avseende formalia och upplysningar i de finansiella rapporterna. Haller & Kepler (2002) visar på att de skillnader som ännu existerar beror på att medlemsländerna värnar om de nationella reglerna och implementerar endast de obligatoriska delarna av direktiven. Även detta har en negativ verkan på harmoniseringen.

2.2 Vad innebär harmonisering?

Syftet med en harmonisering av redovisningsregler är att minska skillnaderna i redovisningsreglerna och att istället skapa en ökad jämförbarhet mellan företag, oavsett vilket land de tillhör. Harmoniseringsprocessen i Europa kan anses ha startat redan 1968, då det första steget mot ett harmoniserat Europa togs i och med att grunderna för aktiebolags redovisning inom Europeiska Gemenskapen utvecklades. Redovisningsprincipen som fastslogs av det första bolagsrättsdirektivet⁹ 1968, innebär att alla aktiebolag skulle redovisa årsrapporter. Detta fastställdes senare genom det fjärde bolagsdirektivet (van Hulle 1993). Harmoniseringsprocessen har med åren fått draghjälp genom att den finansiella marknaden har blivit alltmer internationell och företagen multinationella, vilket ökat efterfrågan hos analytiker och övriga intressenter på en mer enhetlig redovisning (Choi et al. 1999).

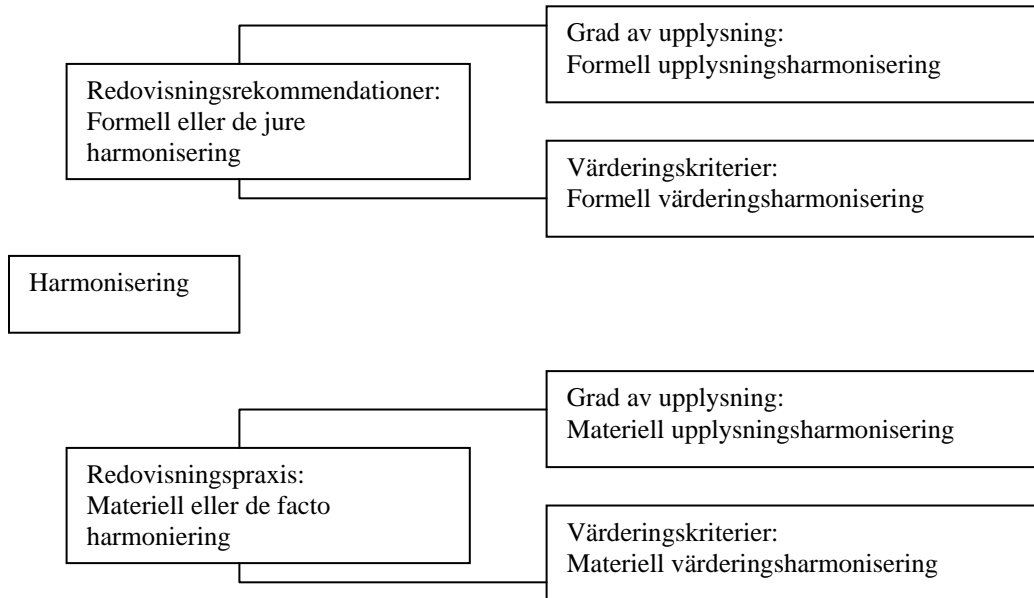
Enligt van Hulle (1993) kan harmonisering ske på två olika nivåer. En av dem är de jure nivå vilket innebär en harmonisering av regelverket. Den andra nivån, de facto nivån, innebär en harmonisering av redovisningen i praxis. I uppsatsen baseras harmonisering i den teoretiska referensramen på de jure nivån, då det är själva regelverket som behandlas.

För harmonisering på de jure nivå finns tre olika strategier.

- Harmonisering genom enhetliga regler utan några alternativ
- Harmonisering genom att alla likvärdiga regler godkänns, under förutsättning att de har notupplysningar
- Harmonisering genom olika valmöjligheter, men organisationen/normgivarna indikerar det önskvärda alternativet (van Hulle 1993).

---

⁹ the first Company law directive

Figur 1: Harmoniseringskonceptet. Källa: Canibano and Mora 2001: 352

2.3 Varför vilja harmonisera?

Det finns flertalet olika argument både för och emot en harmonisering. Skillnader i redovisningsrekommendationer innebär höga kostnader för multinationella företag, då de måste upprätta duala finansiella rapporter (Blake et al. 1998). Förekomsten av olika redovisningssystem sägs också kunna leda till att trovärdigheten minskar, eftersom företag kan redovisa samma affärshändelse på olika sätt (Choi et. al. 1999). En harmonisering skulle därmed medverka positivt till att trovärdigheten istället ökar. Ytterligare positiva effekter av en harmonisering är att investerarnas möjligheter att fatta informationsbaserade beslut ökar i och med en harmonisering av redovisningsrekommendationer. De kan då fokusera sin expertis på ett set redovisningsrekommendationer i stället för flera, vilket leder till en ökad kunskap kring rekommendationerna och därmed en minimering av feltolkningar. Som en följd av fler korrekta beslut ökar effektiviteten av kapitalallokeringen, det vill säga den internationella investeringen uppmuntras (van Tendeloo & Venstraelen 2003, Choi et. al. 1999).

Barth et. al. (1999) teoretiska modell av globala kapitalmarknader visar dock att en harmonisering inte enbart har positiva effekter. Ett land som anammar redovisningsrekommendationer av hög kvalitet kan gå miste om dess fördelar om kostnaden för att implementera dem är för hög. Modellen visar även att en harmonisering minskar kostnaderna för inhemska investerare att bli experter på de nya reglerna, vilka även följs i andra länder.

Ytterligare negativa effekter av harmonisering är de faktorer som kan komma att saknas i redovisningen. Idealet att ge en så rättvisande redovisning som möjligt skulle kunna erhållas genom att redovisningsnormer bestämdes med utgångspunkt i den enskilda verksamheten. En harmonisering strider emot detta och risken med en harmonisering blir således att informationen inte blir så rättvisande som är önskvärt. Genom en harmonisering ska en ökad jämförbarhet uppnås, vilket förhoppningsvis kan väga upp risken för att redovisningen kan vara mindre rättvisande (Falkman, 2004). Kraven på jämförbarhet och relevans¹⁰ utgör två av kvalitetskraven på redovisningen (Smith, 2000).

2.4 Redovisningsteori

Enligt Smith (2000) finns det ett antal kvalitetskrav för redovisning, som har skapats med utgångspunkt från användarna. Det primära är att den finansiella rapporten måste vara **relevant**. Det vill säga att den ska vara så aktuell och rättvisande för att kunna användas som grund för att fatta beslut inom företaget. Vidare måste redovisningen vara **tillförlitlig**, vilket innebär hur bra redovisningen avspeglar företagets ekonomiska verklighet på ett rättvisande sätt. Kan företaget bekräfta sanningshalten i sina olika transaktioner genom ett bevis av något slag uppnås **verifierbarhet**, det vill säga att olika bedömare ger lika analyser av samma situation. Ytterligare ett kvalitetskrav är kravet på **jämförbarhet**, som kan delas upp i jämförbarhet över tiden och jämförbarhet mellan företag. Kravet innebär att lika tillstånd och händelser ska redovisas på samma sätt.

Vid sidan om de olika kraven på kvalitet för redovisningen måste även kostnaden för förändringarna av redovisningen ställas mot nyttan. Det innebär att värdet av den förbättrande redovisningen måste överstiga kostnaden för att förändra och försöka förbättra redovisningen. (Smith 2000)

2.5 Svenska normgivare

I Sverige finns ett antal normgivare, i följande avsnitt kommer de för uppsatsen mest relevanta att beskrivas var för sig.

2.5.1 FAR – Föreningen för revisionsbyråbranschen

FAR är en förening för auktoriserade och godkända revisorer samt andra specialister inom revisionsbyråbranschen. Den ursprungliga föreningen, Föreningen Auktoriserade Revisorer, bildades 1923. FAR ger varje år ut en samlingsvolym i två delar. Del ett innehåller bestämmelser för bolag, föreningar och stiftelser inom områden så som associationsrätt, obeståndsrätt och redovisning. Även BFN:s uttalanden, Redovisningsrådets rekommendationer och Akutgruppens uttalanden finns med här. Del två behandlar de olika bestämmelserna för revisorer och revision. FAR har visionen att skapa förståelse och intresse för revisionsbyråbranschen och innehar den ledande rollen inom yrkesutveckling, utbildning samt information inom revisorernas gebit. FAR skapar

---

¹⁰ rättvisande och aktuell

normer och stöd för revisorns affärsverksamhet och yrkesutövning, samt för att underlätta redovisningen för näringslivet och samhället (Info om FAR 2004).

2.5.2 Redovisningsrådet

År 1989 gick Bokföringsnämnden (BFN), Föreningen för revisionsbyråbranschen (FAR) och Sveriges Industriförbund ihop och bildade Redovisningsrådet. Redovisningsrådets syfte är att skapa en enhetlig redovisning för att främja utvecklingen av god redovisningssed. Rådets rekommendationer och uttalanden riktar sig främst till de företag vars aktier handlas på den offentliga kapitalmarknaden samt andra företag som genom sin storlek har ett stort allmänt intresse (Redovisningsrådet, 2004). Redovisningsrådet menar själva i ett remissvar att deras arbete kommer att spela en fortsatt viktig roll, även efter införandet av IAS/IFRS år 2005, eftersom de nya reglerna endast kommer att gälla koncernredovisningen för bolagen. Behovet av en normgivning för noterade företag och andra företag med stort allmänt intresse kommer därmed att bestå, på årsredovisningsbasis, och de avser därför att fortsätta sitt arbete även efter implementeringen av IAS/IFRS (Redovisningsrådet, 2003:11). Ernst & Young instämmer och menar att Redovisningsrådets framtida roll även fortsättningsvis troligtvis kommer att fungera som en remissinstans samt behandla frågor som rör deras egna rekommendationer (Axelman et. al. 2004).

2.6 RR 19 – Verksamheter under avveckling

Redovisningsrådets rekommendation började tillämpas från och med den 1 januari 2001, även om tidigare tillämpning uppmuntrades (RR 19). Efter påtryckningar från företag som ansåg att mer tid behövdes för att kunna förbereda ett införande, sköts ikraftträdandet av flera rekommendationer¹¹, däribland RR 19, upp i ett år. Rekommendationen började således gälla från och med den 1 januari 2002 (Nytt från revisorn 2001:1).

Syftet med rekommendationen är att i redovisningen klart och tydligt skilja på verksamhet under avveckling och övrig verksamhet samt att föreskriva vilken information som ska lämnas om verksamhet under avveckling. Investerares, kreditgivares och andra användares ska på så sätt bättre kunna utläsa informationen i redovisningen. Avsikten är att dessa intressenter därigenom ska erhålla bättre förutsättningar för att kunna prognostisera framtida kassaflöden, vinstkapacitet och företagets finansiella ställning (RR 19).

Definitionen av verksamhet under avveckling är en verksamhet under avveckling som utgör en betydande del av den totala verksamheten, exempelvis en rörelsegren eller ett begränsat geografiskt område. Enheten måste kunna särskiljas för verksamhets- och redovisningsändamål. Avvecklingen kan ske antingen genom försäljning av

---

¹¹ Även RR 1:00 Koncernredovisning, RR 15 Immateriella tillgångar, RR 16 Avsättningar, ansvarsförbindelser och eventualtillgångar samt RR 17 Nedskrivningar.

verksamheten eller genom nedläggning (RR19:1). Då företaget har träffat ett bindande försäljningsavtal avseende verksamheten eller då styrelsen, eller annat behörigt organ, har beslutat och offentliggjort en detaljerad plan för avvecklingen, skall verksamheten redovisas som under avveckling (RR19:14). Skulle ett sådant beslut fattas efter redovisningsårets utgång, men före årsredovisningen undertecknats av styrelsen, ska upplysningar om avvecklingen lämnas i årsredovisningen (RR19:26).

Fastställandet av tidpunkt och värdering ska ske genom en tillämpning av samma redovisningsprinciper som företaget använder i sin redovisning i övrigt (RR19:15). De upplysningar som måste lämnas enligt rekommendationen kan antingen redovisas i form av not, eller i någon av rapporterna¹². Det är företaget själv som väljer var de ska redovisa upplysningarna, dock måste eventuella vinster eller förluster som uppstår vid avvecklingen alltid redovisas i resultaträkningen (RR 19:36).

I rekommendationen finns också riktlinjer för hur företagen ska separera redovisningsinformationen för verksamheter under avveckling från den övriga informationen. Företagen måste även lämna vissa upplysningar angående bland annat tidpunkten för bindande försäljningsavtal eller offentliggörande av avvecklingsplan, datum när avvecklingen beräknas vara genomförd samt det redovisade värdet av samtliga tillgångar och skulder som berörs av avvecklingen. Efterföljande år ska upplysningar lämnas om förändringar i kassaflöden rörande tillgångar och skulder i verksamheten under avveckling och anledning till förändringen (Carlsson 2000). RR 19 överensstämmer med IAS 35, Verksamheter under avveckling¹³ (RR19:47).

2.7 Utländska normgivare

I följande avsnitt kommer de för uppsatsen mest relevanta utländska normgivare att beskrivas var för sig.

Det är flertalet organisationer som visat sig aktiva i harmoniseringsprocessen; EU, FN, IOSCO¹⁴, OECD och IASB, är inblandade. Förenta Nationerna har skapat en icke normsättande arbetsgrupp, som kallas för ISAR¹⁵. Detta är den enda internationella organisation där utvecklingsländer och industriländer möts i diskussioner om redovisningsharmonisering och finansiella rapporter. Även OECD har tillsatt en arbetsgrupp där experter från industriländerna diskuterar redovisningsämnen. Organisationen är själv ingen normgivare men har bland annat tagit fram ett antal redovisningsämnen som är av stor vikt för normgivarna i medlemsländerna (van Hulle 2002). EFRAGs¹⁶ största uppgift är att stödja IASBs arbete, men även att ge tekniska råd och tolkningar angående deras rekommendationer inför implementeringen i Europa (EFRAG 2004). IOSCO samarbetar med IASB för att lösa problem relaterade till

---

¹² resultaträkning, balansräkning eller kassaflödesanalysen

¹³ Discontinuing Operations

¹⁴ International Organisation of Securities Commissions

¹⁵ Intergovernmental Working Group of Experts on Standards of Accounting and Reporting

¹⁶ European Financial Reporting Advisory Group

nuvarande rekommendationer samt nya områden där rekommendationer är nödvändiga (IOSCO 2005). Dessa organisationers arbeten är viktiga för harmoniseringen, men för att klargöra hur de behandlade rekommendationerna uppkommit och verkar, fokuseras på standardsättaren IASB samt dess två rådgivande organisationer EFRAG och IOSCO.

2.7.1 IASC - International Accounting Standards Committee

IASC skapades 1973 för att skapa internationella redovisningsrekommendationer, marknadsföra global acceptans och därmed bidra till harmoniseringen av redovisningsprinciper över världen (Leuz 2001). Organisationen bildades som en överenskommelse mellan redovisningsorganisationer i Australien, Kanada, Frankrike, Tyskland, Japan, Mexico, Holland, England, Irland och USA. Det var också dessa länder som var medlemmar i den ursprungliga organisationen. År 1981 fattade IFAC¹⁷ och IASC ett gemensamt beslut att IASC självständigt skulle ta fram internationella rekommendationer. Redovisningsorganisationernas internationella professionella aktiviteter samordnades 1977 under IFAC (IASB struktur nyheter 2004).

De första redovisningsrekommendationerna fick motta en hel del kritik, då de många alternativen bidrog till att de finansiella rapporterna inte blev enhetliga (Haller & Kepler 2002). Detta ledde till att ett projekt kallat Jämförelse/Förbättrings Projekt¹⁸ påbörjades 1987. I de reviderade rekommendationerna, som presenterades 1995, hade antalet alternativa redovisningsätt minskats (Leuz 2001).

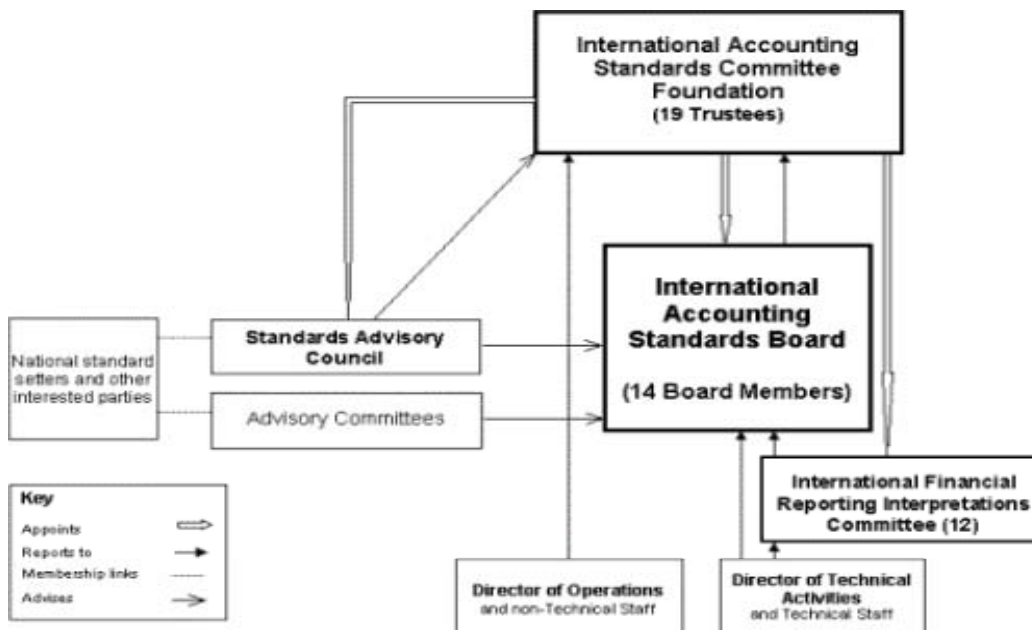
Efter 25 års arbete kom IASC under år 1997 fram till att för att kunna fungera effektivt, måste de finna ett sätt att konvergera de nationella redovisningsrekommendationerna och nationell redovisningspraxis med kvalitativa globala redovisningsrekommendationer. För att kunna göra detta ansågs att en strukturförändring var nödvändig (IASB struktur nyheter 2004). Idag är IASC en ideell stiftelse som har två huvudenheter; Förtroenderådet och IASB.

---

¹⁷ International Federation of Accountants

¹⁸ Comparability/Improvements Project

Figur 2: IASCs organisation. Källa: IASB struktur 2004

2.7.2 IASB – International Accounting Standards Board

En strategisk granskning av den dåvarande organisationen (IASB) påbörjades i december 1998 och avslutades den 1 april 2001. Resultatet blev en självständig normgivare, International Accounting Standards Board (IASB), med bas i London. IASB har fjorton medlemmar från olika länder¹⁹ varav tolv är heltidsmedlemmar (IASBs historia 2004). Medlemmarna väljs på grund av sin tekniska expertkunskap (Street 2002). IASB har förutom ansvar för att framställa internationella redovisningsrekommendationer, även till uppgift att godkänna tolkningar av IFRIC²⁰. IASB rådfrågar Standards Advisory Council när det gäller stora projekt, agenda beslut och arbetsprioriteter (IASBs struktur, nyheter 2004). Före det att en ny redovisningsrekommendation fastslås måste den presenteras i form av en Exposure Draft, som allmänheten inbjuds att kommentera. För större projekt tar rådet hjälp av experter genom olika projektgrupper, som tillsätts för de specifika projekten och fungerar rådgivande (IASBs historia 2004). IASB är idag den enda organisationen som tar fram redovisningsrekommendationer på internationell nivå och spelar en ledande roll inom den internationella normsättningen inom redovisningen (van Hulle 2002). I fortsättningen kommer benämningen IASB även att användas för IASC, i normsättningsssammanhang.

¹⁹ Medlemmarna väljs så att gruppen består av den bästa möjliga kombinationen av teknisk expertis och erfarenheter av relevant internationellt arbete och marknader.

²⁰ International Financial Reporting Interpretations Committee

2.7.3 IOSCO- International Organisation of Securities Commissions

IASB har samarbetat med IOSCO sedan 1987 för att skapa internationellt accepterade redovisningsrekommendationer (Haller & Kepler 2002). IOSCO skapades år 1983. Året därefter anslöt sig de första icke-amerikanska organisationerna, från Frankrike, Indonesien, Korea och Storbritannien. Organisationens medlemmar reglerar mer än 90 % av världens värdepappersmarknader (IOSCOs Historia 2004). I över tio år har IOSCO aktivt uppmuntrat en förbättring av kvaliteten på IASBs rekommendationer. IASC och IOSCO startade ett projekt²¹, vilket är en del av det Comparability Project, som nämnts tidigare²². Projektet resulterade år 1999 i femton nya eller reviderade IAS. IASB och IOSCO arbetar tillsammans för att lösa nuvarande problem samt för att finna de områden där nya rekommendationer behövs. IOSCO har representanter i SAC²³ och IFRIC²⁴ (IOSCO 2005).

2.7.4 EFRAG - European Financial Reporting Advisory Group

EFRAG består av europeiska intresseorganisationer, som representerar användare och producenter av årsredovisningar. Gruppen bildades 2001 med syfte att samarbeta med IASB för att bidra till att hänsyn tas till europeiska intressen. EFRAG arbetar som rådgivare för tekniska frågor som uppkommer i samband med framtagande av rekommendationer. Organisationen består dels av en Teknisk Expert Grupp²⁵ (TEG) och dels av en Övervakningsgrupp av europeiska organisationer²⁶. I den första gruppen finns tekniska experter som arbetar som rådgivare för IASB gällande de tekniska frågorna. Den andra gruppen bidrar till att alla europeiska intressen representeras (EFRAG 2004).

---

²¹ core standards

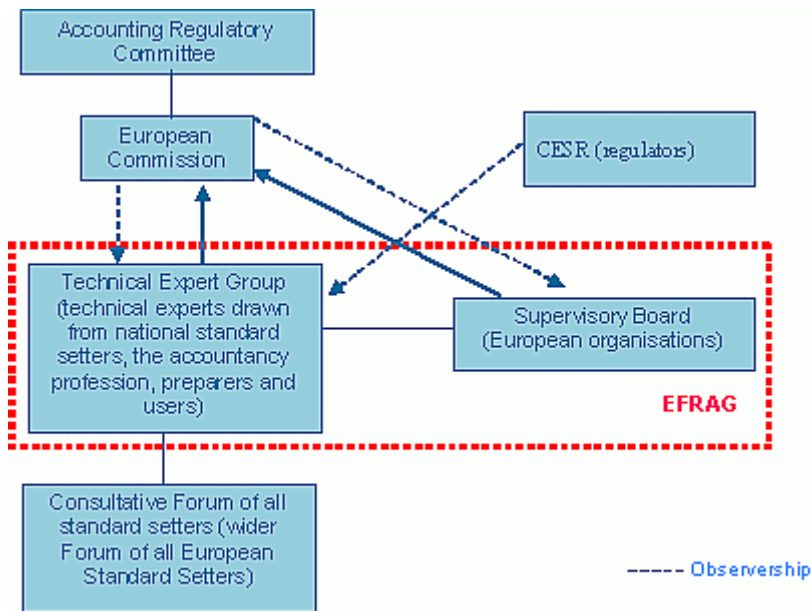
²² sida 13

²³ Standards Advisory Council

²⁴ International Financial Reporting Interpretations Committee

²⁵ Technical Expert Group

²⁶ Supervisory Board of European Organizations

Figur 3: EFRAGs roll i redovisningens Europa. Källa: EFRAG 2004

2.7.5 FASB - Financial Accounting Standards Board

FASB bildades 1973²⁷ och har till uppgift att upprätta och förbättra redovisningsrekommendationer samt att upprätta guider och utbildning för användare av finansiell information (FASB 2004). FASB bildades 1973 och består av sju stycken heltidsarbetande medlemmar, som utses för fem år i taget. Organisationen ska fungera självständigt från företag och professionella organisationer. FASB publicerar Statements of Financial Accounting Standards (SFAS) och så kallade Interpretations (FAF 2005). Tillsammans utgör dessa regler och rekommendationer den amerikanska regleringen, U.S. GAAP (Nobes & Parker 2002).

2.8 Ett internationellt samarbete

Syftet med både U.S. GAAP och IAS är att generera information som nuvarande och framtida aktieägare kan använda för att göra rationella investeringsbeslut. Många utländska aktiemarknader tillåter att utländska registrerade får använda internationella redovisningsrekommendationer som IAS eller U.S. GAAP (Ashbaugh & Olson 2002).

Det finns emellertid stora skillnader mellan länder angående hur stor flexibilitet av redovisningsregler som tillåts. Tarcas (2002) undersökning visar att nationella normgivare och reglerare reagerat på harmoniseringskravet på olika sätt, vilket innebär att de harmoniseringsalternativ som finns för företag skiljer sig åt mellan länderna. I Tyskland finns t.ex. alternativet att använda U.S. GAAP eller IAS istället för den

²⁷ Tidigare upprättades redovisningsrekommendationer av the Accounting Principles Board (1959-1973) och dessförinnan av the Committee on Accounting Procedure of the American institute of Certified Public Accountants (1936-1959), vars rekommendationer fortfarande gäller om FASB inte har förbättrat dem eller tagit bort dem.

nationella rekommendationen på koncern nivå för publika bolag. I Frankrike kan företagen använda U.S. GAAP eller IAS som ett komplement till de nationella rekommendationerna. Många av de länder som inte tillåter några andra regler än sina nationella redovisningsregler anser att kvaliteten på de egna reglerna är mycket högre än de alternativa reglerna (van Hulle, 2002).

Många IAS förespråkare menar att IAS har utvecklats avsevärt under åren och att de reviderade rekommendationerna är mycket lika U.S. GAAP. Motståndare menar dock fortfarande att det kvarstår en del viktiga skillnader mellan IAS och U.S. GAAP samt att U.S. GAAP fortfarande är överlägsen eftersom IAS är mindre sträng, mindre detaljerad och tillåter mer flexibilitet (Leuz 2001).

Leuz (2001) har dock i en undersökning jämfört kvaliteten i IAS och U.S. GAAP genom att undersöka finansiell rapportering hos företag som verkar på den tyska "Neuer Markt". Grundidén i undersökningen var att se om finansiella rapporter upprättade enligt U.S. GAAP ger mer relevant information till kapitalmarknadens aktörer. Skulle detta vara fallet så borde dessa företag uppleva färre fel i informationen och högre andel handel än företag som upprättar de finansiella rapporterna enligt IAS. Resultatet visar att det inte finns några bevis på att detta stämmer, utan att både IAS och U.S. GAAP är jämförbara i deras förmåga att minska fel i informationen till kapital marknaden. De återstående skillnaderna dem emellan har visats sig vara av liten betydelse för investerare (Leuz 2001).

Teorier och bevis indikerar att hög kvalitet på redovisningsregler resulterar i stort förtroende från investerare, vilket ökar handelsvolymen, minskar kapitalkostnader och gör det möjligt med relevanta marknadspriser (Leuz 2001). Van Hulle²⁸ (2002) menar att det faktum att europeiska företag nu skall redovisa enligt IAS är en bra grund för harmoniseringen av redovisningen i Europa men att kapitalmarknaden är global och att det därför krävs en global lösning. Att uppnå internationell konvergering, det vill säga "sträva för att eliminera skillnader mellan IAS och FAS", är IASBs och de nationella normgivarnas ansvar (Rundfeldt 2003). Därför har IASB sökt samarbetspartners i sitt arbete för en harmonisering av redovisningsregler.

Arbetet med att uppnå internationell harmonisering påbörjades redan under den senare delen av 1980-talet och den tidigare delen av 1990-talet. Då försökte den europeiska kommissionen att samarbeta med den amerikanska finansinspektionen, SEC, för att få till stånd internationellt accepterade redovisningsrekommendationer. Det påbörjade arbetet avslutades dock utan framgång och EU kommissionen beslutade att behålla det europeiska regelverket. Men EU kommissionen behövde fortfarande göra en förändring för att europeiska företag i fortsättningen inte skulle ha en konkurrensnackdel mot andra företag på grund av skillnader i redovisningsreglerna. Organisationen beslutade att inte skapa egna europeiska regler utan att samarbeta och stödja IASB. För att få möjlighet att hålla sig informerad om det internationella arbetet fick EU kommissionen en plats i IASB

---

²⁸ Chef för finansiell information och företagsjuridik i EU Kommissionen i Bryssel; Lektor vid Catholic University of Leuven (Belgien)

Consultative group, och som observatör i styrelsen. Vid en konferens i Bryssel angående en framtida harmonisering av de europeiska redovisningsrekommendationerna 1990 blev beslutet officiellt (Haller & Kepler 2002). Detta exempel visar på att det inte har varit ett lätt arbete att få fram globala harmoniserade regler och att vägen till det pågående samarbetet mellan IASB och FASB, där de befinner sig idag, inte har varit rak.

2.8.1 IASB och FASB Konvergerings Program

Den 18 september 2002 träffades IASB och FASB för att båda visa sitt ansvar för utvecklingen av internationellt jämförbara redovisningsrekommendationer av hög kvalitet. Båda organisationerna åtog sig på mötet att göra sitt bästa för att göra de nuvarande rekommendationerna förenliga så snart som möjligt samt att koordinera deras framtida arbete för att försäkra att den en gång uppnådda jämförbarheten består (Norwalk Agreement 2004). I projektet avser IASB och FASB att behandla byte av tillgångar, byte av redovisningsprincip, avveckling av verksamhet, Joint ventures, delårsrapportering och forsknings- och utvecklingskostnader (Rundfeldt 2003). I en jämförelse som genomfördes av FASB under 1999 återfanns fler än 250 viktiga skillnader i de fyra kategorierna erkännande, mätning, tillåtna alternativ, och brist på krav eller vägledning (Leuz 2001). Konvergeringsprojektet fokuserar på skillnader som i dagsläget inte tas upp hos någon av organisationerna, men som ses som troliga att finna en snabb lösning på. Enligt IASBs ordförande, Sir David Tweedie, kommer detta projekt att minimera hinder för kapitalflöden över gränserna och att ge betydande förmåner för både företag och investerare (IASB nyheter 2004). Organisationerna satsar de resurser som är nödvändiga för att slutföra projektet. De skillnader i rekommendationerna, som finns idag, skall, enligt organisationerna, bytas ut mot allmängiltiga lösningar av hög kvalitet (Leuz 2001). Den första rekommendationen som kommit fram samarbetet mellan IASB och FASB är IFRS 5- Anläggningstillgångar för försäljning och avveckling av verksamheter²⁹, vilken kommer att behandlas nedan (IASB nyheter 2004).

2.9 IFRS 5 – Anläggningstillgångar för försäljning och avveckling av verksamheter³⁰

IFRS 5 bygger i stort sett på en revidering av SFAS 144, Redovisning av nedskrivning eller avveckling av långlivade tillgångar³¹, som infördes år 2001 (FAR Info 2004:4). I september 2002 togs beslut om att påbörja utvecklingen av IFRS 5 och i slutet av juli 2003 kom det första utkastet till rekommendationen i form av Exposure Draft 4; Försäljning av anläggningstillgångar och presentation av avvecklade verksamheter³². Utkastet på den slutliga versionen av IFRS 5, publicerades den 31 mars 2004 och kunde kommenteras fram till maj 2004. IFRS 5 kommer dock inte att gälla i Europa förrän EU har godkänt den, vilket för tillfället är under bearbetning (Jönsson Lundmark 2004).

²⁹ Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations

³⁰ Non-current assets held for sale and discontinued operations

³¹ Accounting for the Impairment or Disposal of Long-Lived Assets

³² Disposal of noncurrent assets and presentation of discontinued Operations.

IFRS 5 behandlar två områden, dels tillgångar för försäljning och dels avveckling av verksamheter. Enligt IFRS 5 ska resultatet för avvecklade verksamheter särredovisas i resultaträkningen. Definitionen av ”avvecklad verksamhet” överensstämmer i princip med definitionen av ”avveckling av verksamheter” i den tidigare rekommendationen, IAS 35, Verksamheter under avveckling. Men tidpunkten för klassificeringen är en annan, den är nu beroende av när verksamheten uppfyller kraven för att tas upp som ”tillgänglig för försäljning” (IFRS 5 2004). Rekommendationen behandlar tillgångar, vilka kan bestå av enstaka tillgångar, grupper av tillgångar eller hela verksamheter som utgör rörelsegrenar. Grupper av tillgångar kan, men innebär inte alltid, vara kassagenererande enheter. Begreppet ”tillgänglig för försäljning”, införs i och med denna rekommendation (Rundfeldt 2004:5).

Begreppet tillgänglig för försäljning³³ syftar på tillgångar som ska säljas istället för att användas i företagets verksamhet. För att tillgångar skall redovisas som tillgängliga för försäljning krävs att tillgångarna kan säljas omedelbart i befintligt skick, att ledningen beslutat om en försäljning och att det är sannolikt att försäljningen skall äga rum inom ett år. Tidsgränsen på ett år fanns inte med i IAS 35 (Rundfeldt 2004:5). Ytterligare krav på att en tillgång skall få klassificeras som tillgänglig för försäljning är att ett aktivt program för att finna en köpare har påbörjats, att tillgången aktivt marknadsförs till ett försäljningspris i paritet med dess verkliga värde, samt att det är troligt att affären inte kommer att ändras eller dras tillbaka (IFRS 5, 2004).

En avyttringsgrupp är en grupp tillgångar som är tänkt att avyttra i en transaktion. Gruppen värderas som en helhet, med avdrag för eventuella tillhörande skulder (IFRS 5.4). Värderingen skall ske samtidigt som tillgången klassificeras som ”tillgänglig för försäljning” (IFRS 5.18). Efter klassificeringen värderas tillgången till det lägsta av det redovisade värdet och det verkliga värdet, efter avdrag för försäljningskostnader (IFRS 5.15). Dock innefattas inte tillgångar som värderas till verkligt värde av denna paragraf (Rundfeldt 2004:5).

Tillgångar som klassificeras som ”innehas för försäljning” skall inte skrivas av (IFRS 5.25). Detta har kritiserats, särskilt när det kommer till verksamheter som fortfarande bedrivs av företaget (Rundfeldt 2004:5). Bland annat finns en oro för att redovisningen blir oriktig genom att avskrivningar inte görs (Enevoldsen 2004). Tillgångar, skulder och verksamheter som klassificeras som under avveckling måste redovisas separat i balansräkningen. Intäkter, kostnader samt resultatet för de avvecklade verksamheterna ska redovisas separat i resultaträkningen (IFRS 5.38). IFRS 5 innebär en viktig förändring med avseende på redovisningen av intäkter och kostnader, hänförliga till en verksamhet under avveckling. Enligt IAS 35 finns en valmöjlighet för företaget att redovisa dem antingen i resultaträkningen eller i not. Enligt IFRS 5 måste de redovisas på en särskild rad i resultaträkningen (Rundfeldt 2004:5).

”Tillgångar tillgängliga för försäljning” och ”avvecklade verksamheter” måste redovisas separerade från andra tillgångar i balansräkningen. Skulder i en verksamhet under

---

³³ Held-for-sale classification

avveckling måste också redovisas separat från andra skulder i balansräkningen. Även ytterligare upplysningar krävs, bl.a. en beskrivning av tillgången under avveckling samt fakta och omständigheter angående försäljningen (IFRS 5.41). Genom IFRS 5 förbättras IAS 27³⁴, då koncerner nu måste redovisa alla dotterbolagen separat. Det är inte heller längre tillåtet att göra undantag för dotterbolag som bolaget planerat att sälja inom tolv månader från köpet, så att de inte måste särredovisas (IFRS 5, 2004).

En avvecklade verksamhet är en del av en kassaflödesgenererande enhet som antingen är klassificerad som tillgänglig till försäljning eller har avvecklats. Denna skall även utgöra en separerbar del av en verksamhet eller geografiskt område av verksamheten, vara en del av en avvecklingsplan eller vara ett dotterbolag, inköpt endast för att säljas vidare (IFRS 5.32). Företaget måste redovisa den avvecklade verksamheten det datum då den verkligen avvecklats eller då den uppfyller kriterierna för att klassificeras som tillgänglig för försäljning.

IFRS 5 överensstämmer i stort med SFAS 144, Redovisning för nedskrivning eller avveckling av långfristiga tillgångar³⁵, främst angående tidpunkten för klassificeringen och särredovisningen av verksamheten (Rundfeldt 2004:5). Det finns dock fortfarande vissa skillnader, trots att IFRS 5 skall stämma överens med SFAS 144. En av dem är definitionen av en ”komponent av en enhet,” och kravet på att denna skall generera ett kassaflöde. Enligt de europeiska reglerna genererar en kassaflödesgenererande enhet ett kassainflöde, men inte nödvändigtvis ett utflöde. Enligt de amerikanska reglerna skall en enhet generera ett kassainflöde, -utflöde eller både och. Detta kan alltså innebära att en kassaflödesgenererande enhet klassas som en avvecklade verksamhet enligt SFAS 144, men inte enligt IFRS 5. Detta pekar på att trots att rekommendationen framtagits i ett samarbete mellan FASB och IASB och rekommendationen har utarbetats utifrån den redan befintliga SFAS 144, har vissa anpassningar gjorts. IOSCO påpekar vikten av ett vidare samarbete på denna punkt (IOSCOs remissvar 2004).

2.9.1 Kommentarer till Exposure Draft 4

I juli 2003 bad IASB flera redovisningsorganisationer om deras synpunkter på nio frågor alla rörande Exposure Draft 4, Anläggningstillgångar för försäljning och avveckling av verksamheter³⁶. Nedan redogörs för de två viktiga svenska organisationerna FARs och RRs remissvar samt den engelska organisationen ICAs remissvar för att uttrycka även andra kommentarer i EU.

I FARs remissvar från oktober 2003 ansåg de att ED 4 borde skjutas upp, då IAS 35 redan ansågs vara en praktisk och användbar rekommendation. Då tiden är knapp inför implementeringen 2005, ansåg de att ändringar endast skulle göras i de rekommendationer där något upplevs som bristande. FAR stödjer konvergeringsprojektet men anser inte att ED 4 bidrar till den processen, då rekommendationen är regelbaserad och inte principbaserad. Det är olämpligt att ha flera olika värderingar för aktiva

³⁴ Consolidated and Separate Financial Statements

³⁵ Accounting for the Impairment or Disposal of Long-Lived Assets

³⁶ Non-current assets held for sale and discontinued operations

tillgångar inom verksamheten, ansåg FAR och tog avstånd från att tillgångar klassificerade som tillgångar för försäljning inte skall skrivas av. Dock menade de att särredovisningen och definitionen av avyttringsgrupp är bra. I motsats till IAS 35 innebär ED 4 att en verksamhet under avveckling särredovisas vid en senare tidpunkt, det vill säga först när den blivit avvecklad. FAR kan inte se hur detta skulle kunna ligga i användarens intresse. Samtidigt påpekas vikten av att kravet på att den avvecklade verksamheten skall vara av en stor materiell del av enheten eller geografiska området (FARs remissvar 2004).

Institutionen för auktoriserade revisorer³⁷ (ICA) i England menar i sitt remissvar till IASB att den nya klassificeringen av tillgångar för försäljning är onödig och den kommer att göra det mer komplicerat och minska jämförbarheten mellan de finansiella rapporterna. Ännu ett problem med ED 4 är att det finns en risk att den kan användas selektivt av företagsledningen. De kan till exempel välja att klassificera en förlustbringande verksamhet som avvecklad verksamhet, men inte den vinstgivande verksamheten. I likhet med FAR anser ICA även att det är fel att upphöra med avskrivning på en tillgång som ännu används aktivt i verksamheten. Därmed understöder det att upplysningarna redovisas separat från den reguljära verksamheten (ICA 2004).

Redovisningsrådet (RR) är starka förespråkare för en harmonisering av globala redovisningsregler, men anser att denna rekommendation inte resulterar i en konvergering. Den föreslagna rekommendationen undsätter inte mer information än den nuvarande rekommendationen IAS 35 som ännu anses vara användbar. RR menar att det inte finns något behov av att byta ut IAS 35 mot IFRS 5. Vidare anser RR att för att ge företagen tillräckligt med tid för att implementera IFRS och för att IASB skall kunna producera optimala rekommendationer, bör tidsplanen tänkas över. De menar att det hade varit bättre att arbeta mer med de rekommendationer med stora jämförelseproblem och att fördröja dem, t.ex. ED 4, som inte är kritiska för utvecklingen av rekommendationerna till 2005 (Redovisningsrådet, Remissvar 2003:10).

2.9.2 De rådgivande organisationernas kommentarer till IFRS 5

EFRAG, som fungerar som ett rådgivande organ för EU-kommissionen, har efter en utvärdering baserad på information från normgivare och marknadsaktörer, skrivit ett utlåtande där de generellt stödjer rekommendationen. De välkomnar framför allt den specificerade klassificeringen av anläggningstillgångar och avyttringsgrupp som innehas för försäljning samt att redovisningen av verksamheter under avveckling särredovisas. De ser dock en fara med att ta bort all avskrivning av tillgångar under avveckling för att det då kan finnas en risk för oriktig redovisning, framför allt om en självständig enhet beslutar sig för att avveckla en verksamhet. De menar istället att avskrivningarna bör upphöra först när en tillgång inte längre används. Begreppet ”komponent av en självständig verksamhet” anses vara onödigt, eftersom begreppet kassaflödesgenererande enhet redan finns. Rekommendationen strider inte mot ”true and fair”-principen³⁸ och uppfyller de kriterier i fråga om begriplighet, relevans, tillförlitlighet och jämförbarhet

³⁷ the Institution of Chartered Accountants

³⁸ Artikel 16 (3) av Council Directive 83/349/EEC och Artikel 2 (3) av Council Directive 78/660/EEC

som ställs på finansiell information. EFRAG menar därför att det ligger i den europeiska unionens intresse att använda rekommendationen (Enevoldsen 2004).

EU kommissionens Accounting Regulatory Committee (ARC), som även de har en rådgivande roll gentemot EU kommissionen, tog i december 2004 ett beslut att rekommendera att IFRS 5 antas. När EU kommissionen fattar sina beslut om vilka rekommendationer som ska antas använder de råden från både EFRAG och ARC som grund (Deloitte 2004).

2.9.3 Användning av IFRS 5 i svenska företag innan januari 2005

IFRS 5 skall implementeras i alla noterade europeiska bolags koncernredovisningar från och med den 1 januari 2005, dock uppmuntras tidigare implementering (IFRS 4.43-44). IAS förordningen föreskriver att ett företags redovisning skall upprättas i enlighet med de IAS rekommendationer som EU godkänt. Ännu icke godkända rekommendationer får användas för vägledning om de inte är oförenliga med de rekommendationer som redan godkänts. IFRS 5 får alltså användas som vägledning före januari 2005 (EG-förordning 1606/2002). Enligt ett bifallande beslut av riksdagen kommer dock varken onoterade eller noterade bolagen tillsvi vidare att få använda IASBs rekommendationer i sina årsredovisningar, då riksdagen anser att det inte är förenligt med den koppling mellan beskattning och redovisning som finns i Sverige idag. De menar att risken för ett större antal skatterättsliga tvister ökar om alla bolag skulle upprätta årsredovisningar i enlighet med IASB, vars syfte inte är att ligga till grund för beskattning. Eftersom koncernredovisningar inte har någon koppling till beskattning, som årsredovisningar, godkänner riksdagen att både noterade och onoterade företag får använda sig av IAS/IFRS i sina koncernredovisningar (Proposition 2004/05:24).

2.9.4 Förberedelser inför IFRS 5

När företagen inför IFRS 5 i sina koncernredovisningar år 2005 måste jämförelseåret 2004 omarbetas och för att det skall bli korrekt måste den utgående balansen från 2003 också räknas om. För att kunna göra det måste en anpassning av rapportpaket, redovisningsmanualer, policies och system utföras, vilket ställer höga krav på träning (KPMG 2004). Variationen av komplexa transaktioner varierar från företag till företag. Det finns 7 000 noterade företag på de europeiska börserna, vilket kommer att leda till en stor efterfrågan efter personal som är kompetenta inom IAS/IFRS i allmänhet (Molyneux 2003). Med andra ord är arbetet omfattande och tiden är knapp för att införa IFRS 5 i tid.

2.10 Övergång till IFRS

Det har varit oklart vilka företag som kommer att påverkas direkt av IAS/IFRS rekommendationerna. FN och OECD har klargjort att de endast arbetar med multinationella företag, men IASB har varit oklar. EU har dock bestämt att reglerna som ska införas den 1 januari 2005 ska gälla för de börsnoterade företag på koncernnivå och att respektive EU land beslutar vad som ska gälla i övrigt (van Hulle 1993)

År 1995 uttalade EU kommissionen att även om viss redovisningsharmonisering uppnåts genom fjärde och sjunde direktiven, ansågs det inte räcka för att fungera tillfredsställande på den stora internationella marknaden (Haller & Kepler 2002). EU kommissionen rådde därför medlemsstaterna att tillåta multinationella företag att redovisa i enlighet med IAS/IFRS, för att de på ett bättre sätt skulle få tillgång till den internationella kapitalmarknaden (van Hulle 2002).

2.10.1 Vägen till ett godkännande

IFRS 5 har ännu inte antagits av EU. Det är även svårt att bedöma hur lång tid det kommer att ta till dess ett godkännande sker. När en rekommendation från IASB träder i kraft innebär detta inte automatiskt att den accepteras för tillämpning inom EU. De rekommendationer som skall tillämpas i EU skall enligt EU-förordningen först godkännas i en bestämd ordning. Det formella beslutet fattas av EU kommissionen i samråd med den föreskrivande kommittén ARC. Den redovisningstekniska kommittén EFRAG ger EU kommissionen sitt stöd och expertis i frågan (Jönsson Lundmark 2004).

Före det att ett godkännande kan ske skall rekommendationen först översättas till samtliga språk inom EU. Viktigt är att översättning skall vara ordagrann, vilket innebär att en översättning inte kan ersättas av Redovisningsrådets rekommendationer. Hur lång tid denna godkännande mekanism kommer att ta är ännu oklart. Den första IFRS som godkänkts av EU, IFRS 1, Första gångens implementering av IFRS³⁹, kan ses som ett talande exempel på detta. Rekommendationen är varken komplicerad eller politiskt kontroversiell men processen inom EU tog ändå tio månader. Fördröjningen förklaras av att ARC endast sammanträder fyra gånger om året. Birgitta Jönsson Lundmark⁴⁰ (2004) menar att detta visar tidsperspektivet för ett godkännande. Även om IFRS 5 inte är en särskilt komplicerad rekommendation kommer säkerligen ett godkännande att ta tid.

För att en IAS rekommendation skall anses som lämplig för tillämpning i EU måste denna uppfylla vissa kriterier som anges i EU förordningen. Kriterierna kräver att IAS rekommendationerna:

- inte strider mot ”true and fair” principen
- fungerar optimalt för EU
- uppfyller kriterier för om relevans, begriplighet, tillförlitlighet och jämförbarhet som ställs på finansiell information, för att den skall kunna fungera som grund för att fatta ekonomiska beslut samt för att utvärdera företagsledningens förvaltning. (EG-förordning 1606/2002)

---

³⁹ First Time Adoption of International Financial Reporting Standards

⁴⁰ Docent och verksam vid KPMG i Stockholm

3. Metod

I kapitlet presenteras tillvägagångssättet för informationsinsamling och bearbetning. Det förs även en kortare diskussion kring uppsatsens validitet, reliabilitet och relevans samt kortfattat om källgranskning.

3.1 Tillvägagångssätt

Då uppsatsen består av en teoretisk och en empirisk fas togs först riktlinjerna för undersökningen fram. För att få med olika synfält på problemet valdes att dels genomföra en egen undersökning av årsredovisningar från bolagen på Stockholmsbörsens mest omsatta lista samt att genomföra en enkätundersökning hos samma bolag. För att få största möjliga svarsfrekvens lades ett stort arbete ned på att få fram en bra enkät som skulle lyckas täcka in de flesta åsikter och tillfredsställa majoriteten av de tillfrågade. För att få en så bra respons som möjligt testades enkäten av en erfaren person, som arbetar med ekonomi på ett stort internationellt företag. Utifrån den teoretiska referensramen och det empiriska materialet har en analys kring IFRS 5 utförts och författarna har i samband med detta valt att undersöka hur ett antal av börsbolagen redovisar verksamheter under avveckling idag.

3.2 Forskningsansats

Det finns tre olika alternativ för en forskare för att relatera teori med empiri; deduktion, induktion och abduktion. Genom abduktion dras slutsatser om enskilda företeelser utifrån befintliga teorier och allmänna principer. Objektiviteten i forskningen antas bli starkare när utgångspunkt sker i en redan befintlig teori. Därigenom anses undersökningen bli mindre påverkad av forskarens egna tankar och värderingar. I den induktiva ansatsen formulerar forskaren en teori utifrån det insamlade materialet. Den börjar alltså med en empirisk undersökning. Forskningsobjektet studeras därmed utan att teorin först har förankrats i en teori. Abduktion innebär en kombination av de två andra alternativen (Patel & Davidson 1992).

Undersökningen påbörjas med en induktiv ansats. Teorin som erhållits från den empiriska undersökningen prövas sedan på nya fall, på ett deduktivt sätt och utifrån det utvecklas den slutliga teorin (Patel & Davidson 1992). Uppsatsen kan sägas ha en form av abduktiv ansats då arbetet påbörjades av en empirisk undersökning av de två rekommendationerna RR 19 och IFRS 5. De teorier som erhöles genom undersökningen av årsredovisningar prövades sedan genom enkätundersökningen.

3.3 Val av metod

Vid val av metod finns två alternativ. Insamlingen kan ske antingen i form av kvalitativ eller också kvantitativ insamling. Syftet med uppsatsen är att undersöka skillnader mellan RR19 och IFRS 5, hur verksamheter under avveckling hanteras av ett urval av de

svenska börsbolagen idag, vilken effekt IFRS 5 kommer att ha på avveckling av verksamheter i framtiden samt vilken roll IFRS 5 spelar i den pågående harmoniseringsprocessen. Tillsammans ska dessa delar leda till att en helhetsförståelse för ämnet uppnås.

3.3.1 Kvalitativ metod

I de kvalitativa metoderna ställs forskarens uppfattning eller tolkning av informationen i centrum. Metoden används i första hand när man inte kan eller bör omvandla resultaten till kvantifierbara data för statistiska beslut. Metodens primära mål är att skapa förståelse (Holme & Solvang 1997). Genom den kvalitativa metoden undersöks endast ett fåtal enheter, vilket innebär att undersökningen inte är representativ och generaliserbar till andra enheter och att det därför inte är möjligt att dra generella slutsatser utifrån data (Bell 2002). Genom metoden erhålls en förståelse för ämnet istället för en förklaring (Rosengren & Arvidson 1992).

3.3.2 Kvantitativ metod

Den kvantitativa metoden är en mätbar metod där informationen som samlas in består av mätbar data. Metoden kännetecknas av ett intresse för det gemensamma, det genomsnittliga eller det representativa. Resultaten kommer ofta från strukturerade observationer och består ofta av en mängd data som tolkas med hjälp av statistiska metoder (Rosengren & Arvidson 1992). Genom de kvantitativa metoderna kan olika företeelser förklaras (Holme & Solvang, 1997).

Författarna har valt att med utgångspunkt från sekundärdata jämföra skillnader mellan RR19 och IFRS 5 samt att undersöka hur börsbolagen hanterar avveckling av verksamheter idag, genom att analysera deras årsredovisningar. Insamling av primärdata har skett i form av enkätfrågor för att se hur företagen redovisar avvecklingen av verksamheter i praktiken samt att också undersöka attityden till redovisningsreglerna på området. Att valet föll på en enkätundersökning har sin grund i att det på så sätt finns en möjlighet att få med ett större antal respondenter i undersökningen.

Nackdelar med den kvantitativa metoden är att informationsinsamlingen till stor del styrs genom utformningen av frågor och svarsalternativ. Respondenterna ges då ingen möjlighet att utveckla egna svar (Holme & Solvang, 1997). Detta har författarna försökt att kompensera genom att lämna utrymme för respondentens egna kommentarer efter varje fråga. Fördelar med den kvantitativa informationsinsamlingen är att det ger möjlighet till att generalisera, även om det alltid finns en risk för att informationen inte är relevant. Stora problem gällande irrelevansen kan undvikas genom pilotstudier eller en prövning av enkäten innan undersökningen påbörjas (Holme & Solvang, 1997). Eftersom tiden för uppsatsen är mycket begränsad har författarna inte haft möjlighet att utföra några pilotstudier. Däremot har enkäten testats på en person, med liknande arbetsuppgifter som undersökningens respondenter. Testpersonen har fått läsa igenom enkäten och kommentera både frågornas utformning och relevans samt svarsalternativen.

3.4 Datainsamling

Insamlingen av information kan ske i två olika former; primärdata och sekundärdata. Informationen klassificeras beroende på om den är direkt inhämtad för undersökningens syfte eller om det är redan insamlad information som används i undersökningen.

3.4.1 Primärdata

Primärdata är data som forskaren själv samlar in och som ska användas för ett särskilt ändamål. Informationen har därmed inte presenterats tidigare. Det är en fördel att använda sig av primärdata, eftersom författarna vid insamling av primärdata har en möjlighet att själva utforma insamlingen av informationen (Andersen 1998). Insamlingen av primärdata i uppsatsens undersökning har skett i form av en enkätundersökning. I en enkätundersökning svarar respondenten på ett frågeformulär. Det är viktigt att enkäten inte är för omfattande eller strukturen för oklar, eftersom det då finns en stor sannolikhet för att respondenten väljer att avstå från att medverka (Holme & Solvang 1997). För att få så många medverkande som möjligt har författarna fokuserat på ett mindre antal heltäckande frågor. Författarna har tagit hjälp av en testperson som har utvärderat enkäten och kommit med kommentarer och förslag till förändringar för att erhålla en så bra struktur som möjligt.

Nackdelar med en enkätundersökning är att ingen direktkontakt erhålls samt att respondenterna inte får samma möjlighet att vidareutveckla sina svar (Andersen & Gamdrup 1994). Detta har författarna försökt kompensera genom att ge respondenterna möjlighet att motivera sina svar med egna ord i enkätundersökningen. Ytterligare en nackdel med en anonym enkätundersökning är att det är svårt att veta om det verkligen är personen som undersökningen skickades till som besvarar den. Fördelar med en enkätundersökning är att det inte tar så lång tid i anspråk hos respondenterna samt att de kan genomföra undersökningen när de själva anser sig ha tid (Olsson & Sörensen 2001).

Syftet var att enkätundersökningen skulle genomföras på personer som arbetar på företagens ekonomiavdelningar samt hos revisorer på de stora revisionsbyråerna. Tyvärr var det ingen av de tillfrågade revisorerna som ansåg sig ha tid att besvara enkäten, vilket innebär att de svar som erhållits endast representerar de personer som arbetar med redovisning på företagen.

3.4.2 Sekundärdata

Sekundärdata bygger på information som andra samlat in, till exempel i form av litteratur och artiklar. Eftersom informationen inte är anpassad för just denna undersökning finns det alltid en risk med sekundärdata, då det ibland kan vara svårt att utvärdera kvaliteten och användbarheten på informationen (Holme & Solvang 1996). Sekundärdata i uppsatsens undersökning kommer främst från aktuella artiklar inom området, årsredovisningar och information från diverse hemsidor, men även till viss del i form av teoretisk litteratur. Författarna har använt databaserna Gunda, Libris, FAR Komplet, Social Science Research Network (SSRN) och Artikelsök för att hitta relevant information.

3.5 Tillförlitlighet

Tillförlitligheten i en undersökning är beroende av de två faktorerna; validitet och reliabilitet.

3.5.1 Validitet

Validitet innebär mätinstrumentets förmåga att mäta det som det ska mäta. En effektiv mätning innebär att instrumentet mäter det den avser att mäta. Det är dock omöjligt att säkerställa en mätmetods validitet, eftersom det då skulle behövas en annan mätmetod som mäter det verkliga mätresultatet (Eriksson & Weidersheim 2001). För att validiteten skulle bli så hög som möjligt bestod urvalet av respondenter av en kombination av redovisningspersonal som arbetar på företag som fanns på Stockholmsbörsens mest omsatta lista samt revisorer på de stora revisionsbolagen⁴¹.

3.5.2 Reliabilitet

Undersökningens tillförlitlighet definieras av reliabiliteten. En undersökning med mycket god reliabilitet innebär att mätningen inte påverkas av slumpmässiga mätfel. Dessa fel kan uppstå beroende av vem som utför undersökningen eller av andra omständigheter (Lekvall & Wahlbin 2001). Hög reliabilitet uppnås om olika oberoende mätningar av samma sak ger samma resultat (Holme & Solvang 1996). Författarna har försökt öka reliabiliteten genom att samla in data från flera olika källor; direkt från bolagen, genom årsredovisningar och från revisorer. Eftersom enkätundersökningen även har innehållit frågor om egna åsikter och attityder till faktorer kring redovisning av verksamheter under avveckling finns det alltid en risk att reliabiliteten minskar, då svaren som erhålls är beroende av vem som tillfrågas.

3.6 Relevans

Ämnet är aktuellt på grund av EU:s anammande av IAS/IFRS i januari 2005. Ämnet har därför hög relevans både för företag och för övriga som berörs av redovisningsregler, både teoretiskt och praktiskt. Teoretiskt ger uppsatsen en ökad kännedom och förståelse om skillnaderna mellan de svenska reglerna för verksamheter under avveckling och reglerna som gäller internationellt, inom EU. Uppsatsen har en praktisk relevans för dem som arbetar inom företag där det förekommer verksamheter som är under avveckling och även för övriga personer som berörs av redovisningsregler.

3.7 Källgranskning

Valet av de källor som används i undersökningen bör ske så att undersökningsområdet belyses från olika perspektiv. Vid användande av både primär- och sekundärdata bör

---

⁴¹ KPMG, Ernst & Young, ÖPwC, Deloitte

läsaren hålla sig kritisk till fakta. Källorna kan ha tagits fram i ett särskilt syfte och vid särskilda tillfällen. En källa kan även innehålla systematiska fel, vilket bör uppmärksammas (Patel & Davidson 1994). I undersökningen har extra uppmärksamhet ägnats åt att informationen i årsredovisningarna kan ha vinklats, beroende på vilka effekter företagen önskar uppnå med den. Även artiklarna kan ha färgats av författarnas åsikter, för eller emot, införande av IFRS, rekommendationerna, eller liknande ställningstaganden. Den information som kommer från de nationella och internationella normgivarorganen antas ha en relativt hög reliabilitet. Det som skulle kunna minska reliabiliteten för den typen av information är hur stor påverkan lobbying i olika former har haft på informationsflödet i organisationerna (Zeff 2002). För oss är det dock en omöjlig uppgift att bedöma i vilken mån informationen påverkats av det.

3.8 Kritik till uppsatsen

Det är svårt att titta på hur en redovisningsrekommendation fungerar i praktiken då den ännu inte trätt i kraft. Det är i denna tid därför svårt att se på den praktiska effekten av en rekommendation. Ämnets aktualitet och diskussionerna som pågår i dagsläget gör det relevant att trots detta undersöka problemet. Bland annat för att det finns andra undersökningar som har gjorts kring liknande ämnen såsom implementering av IAS i Europa, skillnader mellan IAS och U.S. GAAP, samt skillnader i harmoniseringsprocessen överlag, men inget om IFRS 5 och dess införande. Det problem som uppstod var att kunskaperna var relativt begränsade hos respondenterna, vilket inte hade varit ett problem om rekommendationen redan implementerats. Uppsatsens relevans består dock, eftersom det mesta pekar på att rekommendationen kommer att antas av EU. Kritik till enkätundersökningen är att författarna inte visste respondenternas kunskapsnivå eller vem som verkligen fyllde i enkäten. Detta trots att enkäten skickades till bolagens ekonomichefer, CFO. Det visade sig att kunskaperna kring IFRS 5 var låga och detta påverkar hela undersökningen negativt.

4. Empiri

Här presenteras en sammanställning av resultaten dels från undersökningen att titta på företagens årsredovisningar och dels från enkätundersökningen. Här kommer vi att titta på harmoniseringen på de facto-nivå.

4.1 Undersökning av årsredovisningar

Syftet med undersökningen har framför allt varit att undersöka hur vanligt det är med verksamheter under avveckling i de mest omsatta börsbolagen på Stockholmsbörsens A-lista. Detta har genomförts genom att granska hur ett antal av börsbolagen hanterar redovisningen av verksamheter under avveckling för att se hur de har valt att presentera informationen i sina årsredovisningar.

Av totalt tjugonio undersökta bolag har arton av bolagen redovisat någon form av avveckling under år 2003. Tolv av bolagen som haft verksamhet under avveckling redovisar i enlighet med svenska redovisningsregler och redovisar därmed avveckling av verksamheter enligt RR 19. Tre bolag följer redovisning enligt IAS/IFRS och redovisar sina verksamheter under avveckling enligt IFRS 5:s föregångare IAS 35. Av de resterande bolagen följer två stycken istället U.S. GAAP, vilket innebär att deras redovisning av verksamheter under avveckling redovisas i enlighet med SFAS 144. De övriga fem bolagen följer UK GAAP samt Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.

Redovisning enligt RR	19
Redovisning enligt IAS/IFRS	3
Redovisning enligt U.S. GAAP	2
Övrigt	5
Total antal undersökta bolag	29

Det som generellt kan sägas om de företag som följer RR 19 är att information om eventuella verksamheter under avveckling finns med i årsredovisningen, precis som RR 19 kräver. I en del av bolagen nämns det i notförteckningen att de avvecklade verksamheterna finns inkluderade i koncernens balans- och resultaträkning, även om ingen särredovisning sker. I många av fallen nämns avvecklingen i den löpande texten för de olika affärsområdena. Ett fåtal av företagen som redovisar enligt RR 19 har faktiskt valt att tydliggöra den del av posterna som hör till de avvecklade verksamheterna på ett klart och tydligt sätt i notförteckningen. Detta skulle kunna ses som en förberedelse inför de kommande reglerna. Ett av bolagen har valt att komplettera sin redovisning med så kallad U.S. GAAP information, där redovisningen av de avvecklade verksamheterna presenteras enligt de krav som finns i SFAS 144. Detta innebär att särredovisning ska ske för de poster som hör till den avvecklade verksamheten. Det företag som valt att komplettera sin årsredovisning med denna tilläggsinformation särredovisar nettoomsättning, rörelseresultat och nettoresultat för de avvecklade verksamheterna. Generellt blir informationen både knapphändig och svår att tyda då det inte finns några tydliga regler i RR19 för hur och var tilläggsinformationen ska presenteras.

För de företag som följer U.S. GAAP och IAS/IFRS ser redovisningen av de avvecklade verksamheterna i det närmaste identiska ut, eftersom IFRS 5 bygger på en utvärdering av SFAS 144 gjord av IASB. Där sker en uppdelning på ett antal balans – och resultatposter vilka är hänförliga till verksamheten som ska avvecklas. Det finns inga klart definierade regler på vilka poster som ska särredovisas och inte, vilket innebär att särredovisningen ändå skiljer sig något mellan de olika företagen. Ett företag, som följer U.S. GAAP redovisar erhållen köpesumma, värdet på anläggningstillgångar, omsättningstillgångar, skulder, bokfört värde på avskilda nettotillgångar samt likvida medel som är hänförliga till den avyttrade verksamheten. Ett annat bolag redovisar endast i den löpande texten att en avyttring av ett bolag har skett, trots att det enligt SFAS 144 ska särredovisas. Men de anger även att avyttringen inte hade någon märkbar effekt på koncernens omsättning och resultat, vilket innebär att de har valt att inte specificera avvecklingen ytterligare.

Ett av företagen offentliggjorde i början av december 2004 att de sålt av ett helt affärsområde. I årsredovisningen för 2003 finns inga tecken som tyder på att affären var på väg att ske redan då. Även om det hade varit känt för ledningen vid tillfället kan det, ur båda företagens synvinkel, finnas stora intressen att inte offentliggöra sådan information. Det är därmed vanligt förekommande att företagen har verksamheter under avveckling och bland bolagen som finns noterade på Stockholmsbörsens mest omsatta-lista är det mest vanligt att Redovisningsrådets rekommendationer, och därmed RR 19 följs.

4.2 Enkätundersökningen

Enkätundersökningen skickades ut till tjugofyra⁴² av de mest omsatta bolagen på Stockholmsbörsens A-lista samt till revisorer på de fyra stora revisionsbyråerna. Tyvärr var det ingen av de tillfrågade revisorerna som ville medverka i undersökningen, vilket innebär att en av vinklingarna fallit bort.

Vissa bolag föll bort då vi, för att öka svarsfrekvensen, kontaktade dem per telefon och de valde att inte medverka. Ett alternativ för att förbättra svarsfrekvensen ytterligare hade varit att även följa upp vilka företag som besvarade enkäten och ringa upp dem som inte besvarat den för ytterligare påtryckning. Detta har dock inte varit möjligt i detta fall, då en del av företagen valde att besvara enkäten anonymt. Av de bolag som enkäten skickades ut till valde sexton att besvara enkäten, vilket innebär ett svarsbortfall på 33 procent. De undersökta bolagen är för få för att det ska vara möjligt att dra några generella slutsatser, men svaren kan ändå ge en fingervisning av vad den allmänna uppfattningen om IAS/IFRS är och även hur de ställer sig till IFRS 5.

Då harmoniseringen av redovisningsregler är viktig på grund av det ökade behovet av utländskt kapital tillfrågades bolagen hur stor del av deras egna kapital som innehas av utländska aktieägare. Enkätundersökningen visar att detta varierar stort, mellan 0 och 75

---

⁴² De övriga fem bolagen tackade nej till att medverka i undersökningen redan per telefon.

procent. Av detta drar vi slutsatsen att för vissa företag innebär implementeringen av internationella redovisningsregler att de nu inte behöver ha konkurrensnackdelar i förhållande till andra internationella företag som redovisar enligt IAS/IFRS och U.S. GAAP. Företag som före förändringen kanske inte hade råd att redovisa enligt två olika redovisningssystem.

Till största delen redovisade de sexton bolag som besvarade enkäten enligt RR och ÅRL⁴³, tre bolag redovisade enligt IAS/IFRS och ytterligare två enligt U.S. GAAP. Samtliga bolag säger sig dock ha förberett införandet av IAS/IFRS grundligt, genom att tillsätta projektgrupper och utbilda personalen. Flertalet av bolagen har även räknat jämförelsetalen så att öppningsbalansen för första kvartalet år 2005 är riktiga. Ett av bolagen har även räknat om siffrorna från år 2003 i enlighet med IAS/IFRS.

Redovisning enligt RR	11
Redovisning enligt IAS/IFRS	3
Redovisning enligt U.S. GAAP	2
Total antal undersökta bolag	16

Majoriteten av bolagen i undersökningen anser sig inte ha haft en verksamhet som klassificerats som ”verksamhet under avveckling” under de senaste tre åren. I samtliga av fallen där en avveckling av verksamheten ändå har förekommit har det handlat om en försäljning av hela eller delar av verksamheten. I samtliga fall redovisades avvecklingen i enlighet med RR19.

För att få reda på hur RR 19 och IFRS 5 uppfattas i praktiken ombads företagen att svara på om de ansåg att den redovisningsrekommendation som de använde vid avveckling av verksamhet gav det mest fördelaktiga resultatet för företaget. De flesta företagen hade använt sig av RR 19 och det genomsnittliga svaret löd 2,67 på en skala mellan 1 och 10, där 1 motsvarar JA och 10 motsvarar NEJ. Det är heller ingen av de tillfrågade som anser sig kunna bedöma vilken av rekommendationerna som ger den mest rättvisande bilden av händelsen. Det skulle kunna ses som att undersökningen vänts till fel personer. Vi tror dock att det snarare beror på att IFRS 5 är så pass ny att företagen, som redan är pressade av införandet av ett generellt införande av IAS/IFRS, har svårt att sätta sig in i vad den innebär i praktiken.

Enligt de remissvar som IASB fick på sin förfrågan angående ED 4 ansågs IFRS 5 komma i fel tid. Utmaningen för företagen var redan så pass stor i och med införandet av alla IAS/IFRS år 2005. FAR, EFRAG och ICA ansåg att det vore bättre att skjuta upp införandet av IFRS 5, då rekommendationen fortfarande innehåller skillnader mot dess amerikanska motsvarighet (SFAS 144). I enkätundersökningen frågades därför hur företagen upplever övergången till IFRS, generellt sett, och utfallet blev 3,01, på en skala mellan 1 och 10, där 1 är BRA och 10 är DÅLIG. De flesta är nöjda med en övergång till mer enhetliga regler mellan olika länder och den ökade jämförbarhet det resulterar i. Ett

---

⁴³ Årsredovisningslagen

företag reserverar sig dock för att det är svårt att se hur statusen verkligen är på grund av komplexiteten som uppstår på grund av det stora antal organisationer som kommenterar kommande regelverk. Ett annat företag menar att det i vissa IAS/IFRS:s rekommendationer ingår alltför stora värderingsinslag, vilket till stor del baseras på egna uppskattningar och bedömningar, som kan minska jämförbarheten. Ett företag anser att internationella regler är bra, men menar att införandet av just IFRS 5 är onödigt. För att ytterligare se attityder till rekommendationen frågade vi om införandet av de nya reglerna, vilket innebär IAS/IFRS överhuvudtaget, är onödiga. Det genomsnittliga svaret var 7,75, där 1 motsvarar JA och 10 motsvarar NEJ. På frågan om de upplever det som krångligt att införa de nya reglerna råder det delade meningar. Några placerar sina svar mycket nära 1 på skalan där 1 motsvarar JA och 10 representerar NEJ, medan andra placerar sig nära 10. Det genomsnittliga svaret är 5,83.

De flesta anser dock att tempot är alltför högt för införandet av de nya reglerna. Några menar att det beror på att tempot hos dem som utfärdar reglerna har varit alltför långsamt, vilket i sin tur leder till att företagen får för kort tid från att reglerna fastslås till att den första finansiella rapporten ska presenteras i enlighet med den nya regeln. Någon påpekar att reglerna inte känns tillräckligt genomarbetade innan de införs. På en skala mellan 1 och 10 där 1 representerar att tempot på införandet av de nya reglerna är högt och 10 representerar att tempot är lågt blev det genomsnittliga svaret 4,17.

Även på frågan om hur stor de upplever skillnaden mellan RR 19 och den nya rekommendationen IFRS 5 är svaren minst sagt mycket spridda. Den stora skillnaden beror, enligt företagen själva, på att en del av företagen inte kommer att beröras särskilt mycket av ändringen då de inte har ”verksamheter under avveckling” särskilt ofta. En annan anledning kan vara att de inte satt sig in i skillnaderna tillräckligt noga för att kunna bedöma det i dagsläget. På en skala mellan 1 och 10, där 1 motsvarar att skillnaden mellan de två rekommendationerna är STOR och 10 motsvarar att skillnaden är LITEN var det genomsnittliga svaret 4,75.

Sammanfattningsvis kan sägas att de flesta företagen i undersökningen ställer sig positiva till införandet av IAS/IFRS, även om inte alla kan specificera att just införandet av IFRS 5 behövs, då de till stor del redan anser sig nöjda med redan befintliga rekommendationer. De flesta är dock överens om att införandet av nya redovisningsrekommendationer ofta drar ut på tiden för att sedan kräva en implementering under mycket kort tid.

5. Resultat och Analys

I kapitlet analyseras resultatet från de empiriska undersökningarna. Den information som författarna fått fram genom de empiriska undersökningarna och delarna i teoriavsnitten kopplas här samman.

5.1 De huvudsakliga skillnaderna mellan RR19 och IFRS 5

De största skillnader som har framkommit i undersökningen mellan den svenska rekommendationen RR 19 och IFRS 5 är:

- Begreppet ”tillgänglig för försäljning” är nytt. Det tidigare begreppet ”verksamheter under avveckling” har bytts mot ”avvecklade verksamheter”.
- Tidpunkten för klassificeringen är en annan än tidigare. Enligt de nya reglerna ska klassificering ske när verksamheten uppfyller de uppställda kraven på att redovisas som en verksamhet tillgänglig för försäljning. Detta innebär att redovisningen sker senare än enligt RR 19.
- För de tillgångar som får klassificeras som tillgängliga för försäljning krävs att försäljningen kommer att ske inom ett år.
- ”Tillgångar tillgängliga för försäljning” och ”avvecklade verksamheter” får inte längre skrivas av. Detta kan ses som en följd av att de avvecklade verksamheterna nu inte redovisas förrän de i stort sett är avvecklade, tillskillnad från RR 19 där redovisningen sker tidigare.
- Enligt de nya reglerna måste de tillgångar, skulder och verksamheter som klassificeras som under avveckling eller avvecklade särredovisas i balans- och resultaträkningen. Tidigare har företagen kunnat välja mellan särredovisning eller att endast lämna upplysningar i not.

Den nya rekommendationen kan ses som att delar av kraven på tillförlitlighet skall uppfyllas, vilket är ett av kvalitetskraven på redovisningen enligt Smith (2000). Redovisningen anses som tillförlitlig om den avbildar rätt aspekter av verkligheten. Genom att särredovisning krävs erhåller läsaren en tydligare bild av företagets verksamhet.

Många av de rådgivande organisationerna har ställt sig tveksamma till förändringen gällande att avskrivning inte längre ska tillåtas. Som vi nämnt tidigare är både FAR, ICA och EFRAG emot det. Enligt EFRAG finns det en risk för att en redovisning enligt IFRS 5 blir oriktigt, då avskrivningar på tillgångar klassificerade som för försäljning och avvecklade verksamheter inte tillåts. Istället uppstår en motverkande effekt på tillförlitligheten (EFRAG 2004). Att inte redovisa avskrivning på de tillgångar som ska avvecklas kan ses som att kravet på tillförlitlighet inte uppfylls, eftersom redovisningen därigenom inte kommer att avspegla företagets ekonomiska verklighet. Å andra sidan är verksamheten redan avvecklade, vid redovisning enligt IFRS 5, vilket kan vara en förklaring till att avskrivning inte krävs.

Det framgår av svaren i vår enkätundersökning att det råder delade uppfattningar angående om införandet av de nya reglerna kommer att innebära en stor förändring mot tidigare regler. Som vi nämnt medger en del av bolagen att det inte kommer att innebära så stora förändringar för dem, eftersom det är en del som inte berör dem särskilt ofta. Några medger också att de ännu inte är så insatta att de kan bedöma i detalj hur stor skillnaden kommer att bli.

5.2 Verksamheter under avveckling hos börsbolagen idag

Vid undersökningen av börsbolagen årsredovisningar upptäcktes att det är relativt vanligt att företagen har hela eller delar av verksamheter som klassificeras som under avveckling. Av tjugonio undersökta bolag hade nitton haft en avveckling av verksamhet under de tre senaste åren. I majoriteten av fallen skedde redovisningen av avvecklingen i enlighet med RR 19 genom att information om avvecklingen endast lämnas i den löpande texten i årsredovisningen. Ett antal av bolagen redovisar i enlighet med U.S. GAAP och eftersom reglerna för U.S. GAAP i stort sett motsvarar de nya kommande reglerna i EU, var redovisningen där mycket mer tydlig. Något av bolagen hade även valt att som en extraupplysning i noterna till rapporten redovisa vad som hade gällt om redovisning istället hade skett enligt U.S. GAAP, och där återfanns då motsvarande uppställning med separat redovisning för tillgångar, skulder och resultat som hänger samman med den avvecklade verksamheten. Denna information tyder på att bolagen även är listade på en amerikansk börs och därmed är tvungna att även upprätta en årsredovisning i enlighet med U.S. GAAP.

FAR menar i sitt remissvar till ED 4 att det inte är nödvändigt att införa en ny rekommendation när IAS 35 fungerar bra. Eftersom tiden är för knapp menar de att ändringar endast bör göras i de rekommendationer där något är direkt fel (FARs remissvar 2004). Detta är också något som bekräftas i enkätundersökningen, där flertalet av de tillfrågade menar att tiden för införandet är alltför kort.

I enkätundersökningen framkom det också att det endast är en del av bolagen som har verksamheter som kan klassificeras som verksamheter under avveckling. I de fall där så är fallet sker dock redovisningen uteslutande enligt RR 19, förutom in de fall då bolagen tvingas följa amerikanska regler (U.S. GAAP). Ytterligare ett av Smiths (2000) kvalitetskrav på redovisningen är kravet på jämförbarhet. Genom att majoriteten av de undersökta företagen redovisar enligt RR 19 kan kravet på jämförbarhet inom Sverige anses uppfyllt. I ett globalt perspektiv blir emellertid effekten den motsatta; vid jämförelser mellan företag över landsgränserna kan kravet på jämförbarhet inte anses uppfyllt.

5.3 IFRS 5:s effekt på verksamheter under avveckling i en framtid med harmonisering av redovisningsregler

Syftet med en harmonisering av redovisningen är att skapa en ökad jämförbarhet i den finansiella rapporteringen mellan företag, oavsett vilket land de tillhör. Genom

harmoniseringen sker en reduktion av skillnaderna i redovisningsreglerna, vilket leder till att en ökad jämförbarhet mellan länder (Roberts et. al. 1998). Jämförbarhet är också ett av de viktigaste kvalitetskraven på redovisningen, enligt Smith (2000). Med jämförbarhet menas att lika händelser och tillstånd ska redovisas på samma sätt mellan företag och över tiden. Enligt Falkman (2004) erhålls den mest rättvisande bilden av ett företags verksamhet genom att redovisningen anpassas med utgångspunkt i den enskilda verksamheten. Harmoniseringen⁴⁴ och jämförbarhet⁴⁵ över gränserna går dock emot detta. Målet med en harmonisering och antagandet av IFRS 5 är således att nyttan av en jämförbarhet mellan företag i olika länder ska väga upp den negativa effekten av en mindre rättvisande bild. För stora och multinationella företag innebär stora skillnader i redovisningsrekommendationerna i olika länder stora kostnader. Detta borde innebära att det ligger i deras intresse att få fram en ökad harmonisering. Enligt Choi et. al. (1999) beror utvecklingen av harmoniseringen till stor del på att företagen har blivit multinationella och att även aktieägare med tiden börjat efterfråga en enhetlig redovisning för att enklare förstå redovisningar från olika länder.

Med de faktorerna som grund borde de flesta bolagen, noterade i Sverige, trots tvånget finna det positivt att Sverige anammar de europeiska reglerna, vilket också visar sig i vår undersökning. Där var många positivt inställda till övergången och några nämner just att de ser det som positivt då enhetligheten mellan företagens redovisning, och därmed jämförbarheten mellan företag ökar. Precis som de övriga rekommendationerna som givits ut av IASC/IASB och godkänts av EU kommer IFRS 5 att bidra till en ökad harmonisering. I och med att ett beslut fattas om att rekommendationen ska antas och att det redan finns ett beslut om att alla börsnoterade bolags koncernredovisning inom EU måste upprättas i enlighet med IAS/IFRS från och med den 1 januari 2005 kommer harmoniseringen att ske både på de jure och de facto nivå (van Hulle 2001). Ett annat problem är att få företagen att följa de nya reglerna, vilket inte behandlas i denna uppsats. Riksdagen i Sverige tog i december ett beslut om att IAS/IFRS endast skulle accepteras på koncernnivå för noterade bolag samt att även onoterade bolag skulle ges möjlighet att upprätta sin koncernredovisning i enlighet med IAS/IFRS (Proposition 2004/05:24). Beslutet innebär att de onoterade företagen inte måste använda de internationella rekommendationerna i sin koncernredovisning. Detta kan leda till att jämförbarheten mellan noterade och onoterade bolag i samma land minskar, vilket kan ses som ett steg tillbaka i harmoniseringsarbetet.

För att vidareutveckla harmoniseringsarbetet har ett samarbetsprojekt mellan IASB och FASB påbörjats. IFRS 5 är den första rekommendationen som kommit ut i detta samarbete och rekommendationen har stora likheter med den amerikanska motsvarigheten. Enligt van Tendeloo och Venstraelen (2003) leder internationella redovisningsrekommendationer till en effektivare fördelning av besparingar världen över. Detta skulle därmed innebära att även IFRS 5 bidrar till den effektivare fördelningen av världens besparingar.

⁴⁴Förändringar i nationella redovisningssystem som minskar skillnaderna mellan inhemska och utländska redovisningsregler.

⁴⁵ Lika tillstånd och händelser redovisas på samma sätt

IFRS 5 är ännu inte godkänd av EU kommissionen. För den första rekommendationen som gavs ut av IASB, IFRS 1, som varken anses vara särskilt komplicerad eller kontroversiell, tog det tio månader innan den godkändes. Detta kan enligt Birgitta Jönsson Lundmark (2004) ses som en fingervisning om hur lång tid det kommer att ta att ta fram de olika rekommendationerna. Med tanke på att den första versionen av IFRS 5 kom redan i mars 2004, har det snart gått lika lång tid för att få fram ett godkännande av även denna rekommendation. Mycket talar dock för att rekommendationen kommer att antas, eftersom både EFRAG och ARC gett sitt samtycke till ett godkännande, vilket väger tungt när EU kommissionen fattar sina beslut.

De nya reglerna kommer att innebära extraarbete för företagen för att få fram den information som krävs för en särredovisning av avvecklade verksamheter och tillgångar för försäljning. Enligt Smith (2000) kan produktionen av redovisningsinformation ses som förhållandet mellan nytta och kostnad. Det räcker alltså inte med att konstatera att förbättrad redovisningsinformation leder till ett bättre beslutsfattande. Nyttan av förändringen måste vara större än kostnaden.

I fallet med förändringen av redovisningen av de avvecklade verksamheterna är frågan om nyttan överstiger kostnaden svårbesvarad. Det beror på vilka företag som undersöks. För företag där avvecklingen eller försäljning gäller stora delar av ett företag kan den specificerade informationen ha stor betydelse både för investeringsbeslut hos aktieägare och för andra intressenter. Där verksamheten utgör en mindre del av den totala verksamheten kommer dock troligtvis kostnaden för att ta fram den extra informationen överstiga den totala nyttan för samtliga intressenter. Ur aktieägarnas och övriga intressenters synvinkel kan en så tydlig och öppen redovisning som möjligt endast vara av nytta. Det vill säga ju mer som går att utläsa av en rapport eller årsredovisning desto bättre är det för intressenten. Det kan därför ligga i somliga företags intresse att vilja dölja hur stor del av ens tillgångar eller intäkter som hör till en verksamhet under avveckling. Anledningen kan vara att försöka undvika negativa effekter på börsvärde och liknande. I vissa fall kan det även finnas en risk i att företag helt försöker dölja att en tillgång eller verksamhet måste särredovisas, till exempel i fall där företaget inte tydligt vill redovisa de separerade posterna eller där kostnaden upplevs bli mycket större än nyttan. Ett tänkbart exempel skulle kunna vara att företagen väljer att laborera med tiden för att därmed inte behöva följa reglerna.

Ytterligare ett exempel på risk för manipulation med siffror varnar The Institution of Chartered Accountants för, de menar att det finns en risk för att företag endast kommer att redovisa de förlustbringande delarna av en verksamhet som ”verksamhet under avveckling” medan de vinstbringande delarna kommer att redovisas som en ordinarie del av verksamheten (ICA 2004). Utan att ha insyn i ett företag kan det vara svårt att se vad som döljer sig bakom ett företags redovisning. Genom att det krävs specificering av den avvecklade verksamhetens resultat och tillgångar blir i alla fall viss information mer tydlig för en utomstående bedömare. Detta i kombination med att antalet redovisningsalternativ minskar, och därmed kunskapen om de kvarvarande alternativen ökar, kommer förutsättningarna för att fatta rätt beslut att förbättras. I det långa loppet

kan en sådan effekt leda till att effektiviteten i kapitalallokeringen ökar (Choi et. al. 1999).

Choi et al. (1999) menar även att förekomsten av många olika redovisningssystem kan leda till att trovärdigheten för redovisningen minskar, eftersom samma händelse kan visas olika hos olika företag beroende på vilket redovisningssystem som de använder. I och med införandet av IAS/IFRS och reglerna i IFRS 5 kommer trovärdigheten på Europas kapitalmarknader ur den aspekten således att öka.

6. Slutsats

Här presenteras författarnas slutsatser och egna reflektioner utifrån analysen.

Den allmänna uppfattningen vi fått genom kontakten med företag genom enkätundersökningen är att kunskaperna kring IAS/IFRS i vissa fall är begränsade. I stora drag känner de till vad övergången kommer att innebära för förändringar för dem, men när frågorna ställs på detaljnivå upplever vi att kunskaperna som mycket varierande. En anledning till det kan bero på att alla tillfrågade företag inte kommer att beröras i samma utsträckning av reglerna i IFRS 5. Ytterligare en anledning kan vara att rekommendationen är så pass ny och ännu inte antagen av EU, att företagen inte har satt sig in i vad det betyder i praktiken för dem. Intressant att notera är dock att endast ett fåtal av respondenterna rakt ut förklarar att deras kunskaper på området är begränsade, utan väljer att ändå besvara frågorna. För att kunna förstå effekten av den nya rekommendationen är det dock viktigt att skillnaderna mellan de två rekommendationerna har klargjorts.

Den största skillnaden mellan de två rekommendationerna är att tidpunkten för klassificeringen sker i ett senare skede, det vill säga när verksamheten väl är avvecklad. Detta anser vi ger en sämre bild av verkligheten genom att uppgifterna om avvecklingen presenteras senare enligt IFRS 5 än enligt RR 19. Företagen kan se fördelar i att redovisningen av de avvecklade verksamheterna inte ska redovisas förrän avveckling skett. Därigenom har de möjlighet att dölja en avveckling som kan få marknaden att reagera negativt under en längre tid. Den nya rekommendationen lämnar dock en bättre bild av verkligheten genom att en särredovisning ska ske i balans- och resultaträkning. Vi anser att de delposter som hör till verksamheten under avveckling blir lättare att urskilja och tyda. Detta i kombination med att en harmonisering minskar risken för feltolkningar gör att analytikerns och investerarens chans till förbättrade beslut ökar.

De flesta av de undersökta företagen redovisar enligt RR, och därmed sker redovisning av verksamheter under avveckling i enlighet med RR 19. Flera respondenter nämner i enkätundersökningen att det ofta tar för lång tid att ta fram och slå fast en ny rekommendation och att tiden från att den införs till att den ska användas första gången därför ofta blir alltför knapp. Detta är samma reaktion som IASB fått av vissa av de organisationer de rådfrågat inför införandet av IFRS 5. Att IASB ändå valde att gå vidare med införandet anser vi tyda på att de anser att jämförbarheten är den viktigaste egenskapen hos de finansiella rapporterna. För att öka nyttan av harmoniseringen i relation till kostnaden för företagen anser vi att mer tid bör ställas till förfogande i implementeringsperioden. Företagen i vår undersökning verkar, bortsett från tidspressen, välvilligt inställda på en övergång till internationella regler. Trots detta menar de att en redovisning enligt RR 19 gav ett tillfredsställande resultat. Vi tolkar svaret som att respondenterna är överens med de flesta redovisningsorganisationer att en övergång till de konvergerade rekommendationerna inte är nödvändig just nu. Även om inställningen till konvergeringen är positiv anses tidpunkten vara fel och bör skjutas upp.

Risken att företag försöker komma runt de nya reglerna med olika knep finns alltid vid införandet av regler som upplevs som krångliga och tidskrävande för dem. Risken vid införandet av just IFRS 5 kan vara att företagen inte själva upplever att nyttan överstiger kostnaderna och att det är främst utomstående parter som vinner på den nya regeln. I undersökningen finns det dock inget som tyder på att företagen i dagsläget har denna inställning. En investerare som analyserar ett företag anser vi bli förd bakom ljuset om detta företag avvecklat en del av verksamheten utan att ha varit tydlig med detta till aktieägarna. Denna rekommendation ger dem en större möjlighet att fatta riktiga beslut. Vi ser att investerare av olika slag har mycket att vinna på att den nya rekommendationen införs, under förutsättning att den kommer att fungera som det är tänkt i praktiken.

I dagsläget är dock det mesta som har att göra med IAS/IFRS mycket nytt för företag och användare i Sverige, så det är med stor spänning som vi ser fram emot att följa den vidare utvecklingen av den pågående harmoniseringen och implementeringen av IAS/IFRS.

6.1 Förslag till vidare forskning

Som sagt är det svårt för oss att kunna se den verkliga effekten av implementeringen av IFRS 5 och de övriga IAS/IFRS då de införs när vi är i slutskedet av uppsatsen. För efterkommande studenter vore det dock intressant att genomföra en liknande undersökning efter något år av IAS/IFRS regler på Stockholmsbörsen.

Vi anser att investerare har mest att vinna på denna rekommendation. Vidare skulle det vara intressant att undersöka vilken effekt IFRS 5 verkligen får på den svenska aktiemarknaden, om eller när den implementeras.

Källförteckning

Publicerade artiklar

Ashbaugh, Hollis & Olson, Per: *An exploratory studie of the valuation properties of cross listed firms IAS and US GAAP Earnings and book value*. The Accounting Review (2002) volym 77, nr. 1, sid. 107-126

Barth, Mary E., Clinch, Greg & Shiban, Toshi: *International accounting harmonisation and global equity markets*. I. Journal of Accounting and Economics (1999) volym 26, sid. 201-235

Canibano, L., and A. Mora. 2000. *Evaluating the Statistical Significance of de facto Accounting Harmonization: A Study of European Global Players*. The European Accounting Review. 9: 349-369

Haller, Axel & Kepler, Johannes: *Financial accounting developments in the European Union- past events and future prospects I*. The European Accounting Review (2002) volym 11, Issue 1, sid. 152-190 (Universität Linz)

Joos, Peter & Lang, Mark: *The Effects of Accounting Diversity: Evidence from the European Union*. Journal of accounting research (1994) volym 32, sid. 141-168

Leuz, Christian: *IAS versus U.S. GAAP- A (new) market based comparison*. The Wharton School University of Pennsylvania, (2001) (inte publicerad)

Street, Donna L.: *GAAP 2001- Benchmarking national accounting standards against IAS*. Journal of International Accounting (2002) Auditing and Taxation 11, sid. 70-90

van Hulle K: *Harmonization of accounting standards in the EC – Is it the beginning or is it the end?*. European Accounting Review (1993) volym 2, nr. 2, sid. 387-96

Zeff, Stephen A.: *Political lobbying on proposed standars- a challenge to IASB*. Accounting Horizons (2002) sid. 43-54

Artiklar i tidskrifter

Artsberg, Kristina, Jonnergård, Karin: *Debatt: Vilken redovisning är internationell?* Balans nr. 12 (1993)

Falkman, Pär: *Redovisningens teoretiska kaos*. Balans nr. 2 (2004) sid. 41-44

Jönsson Lundmark, Birgitta: *Övergången till IFRS – EU vill också ha ett ord med i laget*, Balans nr. 6-7 (2004) sid. 40-43

Rundfelt, Rolf: *Två nya standarder från IASB – IFRS 3 och IFRS 5*. Balans nr. 5 (2004) sid. 44 -46

Rundfelt, Rolf: *Två möten under hösten om konvergens mellan IAS och FAS*. Balans nr. 1 (2003)

Utan författare

IFRS om avveckling av verksamhet och anläggningstillgångar för försäljning. FAR Info nr. 4 (2004)

Ikraftträdandet för vissa redovisningsrekommendationer skjuts upp. Nytt från revisorn nr. 1 (2001) sid. 19

Elektroniska källor

Axelmann, Lennart, Phillips, Dan, Wahlqvist, Ola: *IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan International Financial Reporting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer*, Ernst & Youngs Nätskrift, Oktober 2004, [http://www.ey.com/global/download.nsf/Sweden/IASboken2005/\\$file/IASBoken2005.pdf](http://www.ey.com/global/download.nsf/Sweden/IASboken2005/$file/IASBoken2005.pdf) (050105)

Blake, John, Amat, Oriol, Gowthorpe, Catherine: *International accounting harmonisation - a comparison of Spain, Sweden and Austria*, sid. 1-39, <http://www.econ.upf.edu/docs/papers/downloads/294.pdf> (041121)

Deloitte: <http://www.iasplus.com/index.htm> (041116)

Deloitte: *Key Differences Between IFRS and US GAAP*, <http://www.iasplus.com/iasplus/0406ifrsus.pdf> (050104)

EFRAG: <http://www.efrag.org> (041124)

EG-förordning 1606/2002: *Kommentarer till vissa artiklar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002*, http://europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/docs/ias/200311-comments/ias-200311-comments_sv.pdf (041214)

Enevoldsen, Stig: *Remissvar: Adoption of IFRS 5 Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operation*.

http://europa.eu.int/comm/internal_market/accounting/docs/ias/efrag/efrag-2004-06d-endorsement-letter_en.pdf (041214)

FAF, Financial Accounting Foundation: <http://www.fasb.org/faf/> (050105)

FARs remissvar: <http://www.far.se/doc/ED4.doc> (041217)

FASB: http://www.fasb.org/facts/facts_about_fasb.pdf (050102)

IASB:s historia: <http://www.iasb.org/about/history.asp> (041216)

IASB Nyheter: *IASB and IASC Foundation News, IASB moves towards US GAAP on Asset Disposals and Discontinued Operations:*
http://www.iasb.org/news/index.asp?showPageContent=no&xml=10_119_25_31032004_31032005.htm (041117)

IASB:s struktur: <http://www.iasb.org/about/structure.asp> (041216)

IASB:s struktur; nyheter: <http://www.iasplus.com/restruct/restruct.htm> (041216)

ICA, *Institution of Chartered Accountants i Englands remissvar:*
http://www.icaew.co.uk/viewer/index.dfm?AUB=TB21_58105 (041216)

IFRS 5- Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations.
<http://www.iasplus.com/standard/ifrs05.htm> (041116)

Info om FAR: <http://www.far.se/info.asp?choice=info> (041221)

IOSCO: *What is IOSCO, and what role does it have in the IASB's activities?*
http://www.iasb.org/about/faq.asp?showPageContent=no&xml=18_17_24_17122003.htm (050104)

IOSCO:s historia: <http://www.iosco.org/about/about.cfm?whereami=page15> (041218)

IOSCO:s remissvar. http://www.iasb.org/docs/ed04/ed4_cl86.pdf (041217)

Kennon, Joshua; *Continuing Operations vs. Discontinued Operations.*
<http://beginnersinvest.about.com/cs/investinglessons/l/blcontoperation.htm>
(041217)

KPMG; *Nya IAS/IFRS-regler får stora konsekvenser.*
<http://www.kpmg.se/pages/100151.html> (041215)

Livne, Gilad och McNichols, Maureen F: *An Empirical Investigation of the True and Fair Override (2003)*
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=380741v (041230)

- Molyneux, Anne: *Countdown to IFRS begins* (2003).
<http://www.financialdirector.co.uk/comment/1134721> (041116)
- Norwalk Agreement. <http://www.fasb.org/news/memorandum.pdf> (041230)
- Redovisningsrådet: *Redovisningsrådets verksamhet*.
<http://www.redovisningsradet.se/reto-verksam.html> (041116)
- Redovisningsrådet: *Remissvar från 31 oktober 2003*.
http://www.redovisningsradet.se/pdf-03/ED4_IASB.pdf (041230)
- Redovisningsrådet: *Remissvar avseende IAS-utredningens betänkande Internationell redovisning i svenska företag (SOU 2003:71) 10 nov. 2003*.
http://www.redovisningsradet.se/pdf-04/Remissvar_IAS-utredningen.pdf
(050105)
- Skatteverket: *Redovisningslagar, Avsnitt 3, sid. 61-79*.
http://www.skatteverket.se/rattsinfo/handledningar/redovisning_o_beskattni ng/04/kap03.pdf (041216)
- Tarca: *International Convergence of Accounting Practices: Choosing between IAS and US GAAP*. (2002)
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=318319 (041216)
- van Hulle, Karl: *International Convergence of Accounting Standards; a comment on Jefferey*, (2002)
<http://www.law.duke.edu/journals/djcil/articles/djcil12p357.htm> (041126)
- van Tendeloo, Brenda och Vanstraelen, Ann: *A Comparison of the Quality of Reported Earnings under German and Swiss GAAP versus IFRS, 2003, sid. 4*.
http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=410101 (041125)

Böcker

- Andersen, I. (1998) *Den uppenbara verkligheten*. Lund: Studentlitteratur
- Andersen I. och Gamdrup P. (1994) *Vetenskapsteori och metodlära- Introduktion*. Lund: Studentlitteratur
- Bell, J. (2002) *Introduktion till forskningsmetodik. (3:e uppl.)* Lund: Studentlitteratur
- Choi, F.D.S, Frost C.A & Meek G.K. (1999) *International Accounting*. New Jersey: Prentice Hall

- Eriksson, L:T: & Weidersheim- Paul, F. (2001) *Att utreda, forska och rapportera. (7:e uppl.)* Malmö: Liber Ekonomi
- Holme, I.M & Solvang, B.K (1997) *Forskningsmetodik- Om kvalitativa och kvantitativa metoder. (2:a uppl.)* Lund: Studentlitteratur
- Lekvall, P. & Wahlbin, C. (2001) *Information för marknadsföringsbeslut.* Göteborg; IHM Publ.
- Nobes, C. & Parker, R. (2002) *Comparative International Accounting.* (7th Edition) London: Pearson Education Corporation
- Olsson, Henny & Sörensen, Stefan, (2001) *Forskningsprocessen kvalitativa och kvantitativa perspektiv.* Stockholm: Liber
- Roberts, C., Weetman, P., Gordon P. (1998) *International Financial Accounting: A comparative approach.* London: Financial Times Professional Limited
- Patel, R. & Davidson, P. (2003). *Forskningsmetodikens grunder- att planera, genomföra och rapportera en undersökning. (3:e uppl.)* Lund: Studentlitteratur.
- Rosengren, K-E & Arvidson, P. (1992) *Sociologisk metodik. (4:e uppl.)* Solna: Almqvist & Wiksell Förlag
- Smith, D. (2000) *Redovisningens språk. (2:a uppl.)* Lund: Studentlitteratur

Propositioner

Proposition 2004/05:24, Internationell redovisning i svenska företag

Rekommendationer

RR 19 - Verksamheter under avveckling, FAR, del 2

Bilaga: Undersökning av årsredovisningar

Företag som redovisar enligt RR i årsredovisningen för år 2003.

Företag	Verksamheter under avveckling	Tilläggsupplysningar
Assa Abloy	Ja	Sålda bolagen inom koncernen inkluderas i koncernens resultaträkning.
Atlas Copco	Ja	Förvärv och avyttring av dotterbolag presenteras i notförteckningen.
Electrolux	Ja	Lämnar även så kallad U.S. GAAP - information i notförteckningen där särredovisning av nettoomsättning, rörelseresultat och nettoresultat för de avvecklade verksamheterna.
Ericsson	Ja	Företaget nämner i en mening i förvaltningsberättelsen att försäljningen inom "Övriga verksamheter" minskade som en följd av att företaget avvecklade telefonproduktion
Gambro	Ja	Försäljning av ett av bolagen (Davita) skedde endast ett fåtal månader innan koncernen ska gå över till redovisning enligt IAS/IFRS.
Getinge	Nej	
Holmen	Nej	
Investor	Nej	
Sandvik	Ja	För några av de avvecklade verksamheterna särredovisas omsättningen.
SCA	Ja	I förvaltningsberättelsen sker en särredovisning av hur de avvecklade verksamheterna har påverkat kassaflödet.
Scania	Ja	I kassaflödesanalysen redovisas avyttring och försäljning av verksamheter och anläggningstillgångar.
Securitas		
Skandia	Ja	Företaget redovisar resultatet före skatt för de avvecklade verksamheterna. I notförteckningen sker även en redovisning av avvecklingarna i detalj.
Skanska	Ja	Redovisning av avyttringarna sker i förvaltningsberättelsen. Försäljningspris, vinst samt ev. fordringar på köparna redovisas också. För de verksamheter som är under avveckling sker även en särredovisning av nettoomsättning, påverkan på resultat samt vad som återstår innan

		affären kan avslutas.
SKF	Nej	
SSAB	Nej	
Swedish Match	Ja	Försäljningar av anläggningstillgångar redovisas i not. Presenterar även kompletterande U.S. GAAP information.
Trelleborg	Nej	
Volvo	Ja	Uppgifter om avyttringarna finns i not och inkluderar försäljningsintäkter och realisationsvinst.

Företag som redovisar enligt IAS/IFRS i årsredovisningen för år 2003.

Företag	Verksamheter under avveckling	Tilläggsupplysningar
Nokia	Ja	Presenterar även kompletterande U.S GAAP information.
Stora Enso	Ja	I not visas den finansiella effekten av åtgärder för avyttring av en större del av skogsintresse inför år 2004, under rubriken tillgångar tillgängliga för försäljning. Specificering sker även i kassaflödesanalysen.
Telia Sonera	Ja	Information om förvärv och avyttringar finns specificerat i not.

Företag som redovisar enligt U.S. GAAP i årsredovisningen för år 2003.

Företag	Verksamheter under avveckling	Tilläggsupplysningar
ABB	Ja	Företaget redovisar särredovisar avvecklingen i enlighet med kraven i U.S. GAAP
Autoliv	Ja	Företaget redovisar särredovisar avvecklingen i enlighet med kraven i U.S. GAAP

Övriga

Företag	Verksamheter under avveckling	Tilläggsupplysningar
Astra Zeneca	Ja	Redovisning enligt UK GAAP, med tilläggsupplysningar om U.S. GAAP
Förenings-sparbanken	Nej	Följer Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, Finansinspektionens föreskrifter samt till viss del RR
Nordea Bank	Nej	Följer Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, Finansinspektionens föreskrifter samt till viss del RR
SEB	Nej	Följer Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, Finansinspektionens föreskrifter samt till viss del RR
SHB	Nej	Följer Lag om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, Finansinspektionens föreskrifter samt till viss del RR

Frågeformulär Revisorer

Införandet av IAS/IFRS den 1 januari 2005

I Mars 2002 godkände Europaparlamentet kommissionens förslag till en förordning⁴⁶ med krav att alla noterade bolag inom EU skall tillämpa IAS/IFRS i koncernredovisningen från och med 2005. Detta för att öka harmoniseringen av de europeiska redovisningsstandarderna. Det skall bli lättare för användare att jämföra finansiella rapporter.

IASB och FASB har tillsammans startat ett ”Convergence Program” för att öka harmoniseringen av de två internationella samlingar av redovisningsstandarder, IAS/IFRS och SFAS.

Denna utveckling har präglat vår utbildning och vi har därför beslutat oss för att göra en djupare undersökning med avseende på den första standarden som kommit av detta samarbete; IFRS 5, Avvecklad verksamhet.

I undersökningen kommer vi dels att titta på attityder mot de nya standarderna samt vilka förberedelser som har gjorts hos alla bolag som finns noterade på Stockholmsbörsens mest omsatta- lista. Eftersom Ni som revisor arbetar tätt med en hel del av dessa och liknande bolag är vi även intresserade av att få med Er syn på IAS/IFRS och attityder gentemot den.

Undersökningen är fullständigt anonym, vilket innebär att

- önskar Du vara fullständigt anonym kan frågeformuläret postas tillbaka till oss, utan att namn eller företag anges
- svaren som lämnas inte kommer att lämnas vidare och användas i något annat sammanhang än i enkätundersökningen
- Din medverkan inte kommer att göras känd för andra personer än oss som arbetar med undersökningen.
- Ditt svar endast kommer att redovisas genom en summering av samtliga svar
- frågeformuläret som vi har erhållit från Dig kommer att förstöras efter att undersökningen är klar.

Att svara på frågeformuläret kommer endast att ta några minuter och det är vår förhoppning att Du har möjlighet att ta Dig den tiden för att hjälpa oss i undersökningen.

På alla frågor, utom de där något annat anges, är endast ett svarsalternativ tillåtet. Vill ni lämna någon kommentar, utan att det finns utrymme för det är Ni välkomna att skriva i marginalerna, eller på ett extra papper.

---

⁴⁶ ”Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpning av internationella redovisningsstandarder”

1. Vilken standard anser ni ge den mest rättvisande bilden av redovisning av verksamheter under avveckling?

- IFRS 5
- RR 19
- Ingen av dem

2. Hur upplever ni övergången till IAS/IFRS? (Sätt kryss på lämpligt ställe på linjen)

BRA ----- DÅLIG

Motivering:

---

2. Är det onödigt att införa de nya reglerna?

JA ----- NEJ

Motivering:

---

11. Upplever ni det som krångligt att införa de nya reglerna?

JA ----- NEJ

Motivering:

---

12. Hur upplever ni tempot på införandet av de nya reglerna?

HÖGT ----- LÅGT

Motivering:

---

13. Hur upplever ni förändringen mellan RR19 och IFRS 5?

STOR ----- LITEN

Motivering:

Frågeformulär Börsbolag

Införandet av IAS/IFRS den 1 januari 2005

I Mars 2002 godkände Europaparlamentet kommissionens förslag till en förordning⁴⁷ med krav att alla noterade bolag inom EU skall tillämpa IAS/IFRS i koncernredovisningen från och med 2005.

Regelverket för IAS/IFRS och införande av dessa regler har präglat vår utbildning och eftersom det är mycket aktuellt för tillfället har vi därför beslutat oss för att göra en djupare undersökning med avseende på regleringen av ”verksamhet under avveckling” IFRS 5.

I undersökningen kommer vi att titta på attityder mot de nya standarderna samt vilka förberedelser som har gjorts hos alla bolag som finns noterade på Stockholmsbörsens mest omsatta- lista. Eftersom ert företag är en av dessa är er medverkan mycket viktig för undersökningen.

Undersökningen är fullständigt anonym, vilket innebär att

- ni kan posta frågeformuläret tillbaka till oss, utan att namn eller företag anges
- svaren som lämnas inte kommer att lämnas vidare och användas i något annat sammanhang än i denna enkätundersökning
- er medverkan inte kommer att göras känd för andra personer än oss som arbetar med undersökningen.
- ert svar endast kommer att redovisas genom en summering av samtliga svar
- frågeformuläret som vi har erhållit från er kommer att förstöras efter att undersökningen är klar.

Att svara på frågeformuläret kommer endast att ta några minuter och det är vår förhoppning att ni har möjlighet att ta er den tiden för att hjälpa oss i undersökningen. Naturligtvis får ni gärna ta del av rapporten när den är färdig.

På alla frågor, utom de där något annat anges, är endast ett svarsalternativ tillåtet. Vill ni lämna någon kommentar, utan att det finns utrymme för det är ni välkomna att skriva i marginalerna, eller på ett extra papper.

Tack på förhand!

Martina Forsberg och Beatrice Karlsson

---

⁴⁷ ”Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpning av internationella redovisningsstandarder”

3. Hur stor andel av ert egna kapital innehas av utländska ägare?
- Det utgör 100% av vårt totala Egna kapital
  - Det utgör 75-100% av vårt totala Egna kapital
  - Det utgör 50-75% av vårt totala Egna kapital
  - Det utgör 25-50% av vårt totala Egna kapital
  - Det utgör 0-25% av vårt totala Egna kapital
4. Vilka redovisningsregler följer ni?
- Vi redovisar enligt RR och ÅRL
  - Vi redovisar enligt IAS/IFRS
  - Vi redovisar enligt båda
5. Om ni inte redan arbetar med IAS/IFRS. Vad är anledningen till att ni inte gör det ännu?
- _____
- _____
- _____
6. Om ni inte redan arbetar enligt IAS/IFRS, på vilket sätt har ni förberett införandet av IAS/IFRS?
- _____
- _____
- _____
7. Hur ofta har ni haft verksamheter som klassificeras som ”verksamheter under avveckling” i ert företag?
- Vi har aldrig haft det under de senaste tre åren
  - Någon gång under de senaste tre åren
  - Flera gånger under de senaste tre åren
8. Vilken/Vilka typer av ”verksamhet under avveckling” var det frågan om?
- Verksamheten avvecklas i sin helhet
  - Avveckling genom försäljning av vissa delar
  - Hela verksamheten lades ner
9. Redovisades avvecklingen enligt IAS/IFRS eller RR?
- IAS/IFRS
  - RR 19
  - Både RR och IAS/IFRS

10. Anser ni att redovisningen av avvecklingen gav det mest fördelaktiga resultatet för ert företag? (Sätt kryss på lämpligt ställe på linjen)

JA ----- NEJ

Motivering:

---

11. Vilken standard anser ni ger den mest rättvisande bilden av affärshändelsen?

- IFRS 5
- RR 19
- Ingen av dem

9. Hur upplever ni övergången till IAS/IFRS?

BRA ----- DÅLIG

Motivering:

---

10. Är det onödigt att införa de nya reglerna?

JA ----- NEJ

Motivering:

---

11. Upplever ni det som krångligt att införa de nya reglerna?

JA ----- NEJ

Motivering:

---

12. Hur upplever ni tempot på införandet av de nya reglerna?

HÖGT ----- LÅGT

Motivering:

---

13. Hur upplever ni förändringen mellan RR19 och IFRS 5?

STOR ----- LITEN

Motivering:

Översikt IAS 35 vs RR 19

Rekommendationer	IAS 35	RR 19
<p>Definition av verksamhet under avveckling</p>	<p>En <i>verksamhet under avveckling</i> är en del av ett företag som:</p> <p>a.)</p> <ul style="list-style-type: none"> i. avvecklar i dess helhet eller till huvudsaklig del genom exempelvis försäljning av hela verksamheten i en transaktion, genom separering av företag som tidigare sammanslagits eller genom avknoppning av delen i fråga till företagets aktieägare, ii. avvecklar genom att sälja dess tillgångar och reglera dess skulder var för sig eller iii. lägger ner, <p>b.) utgör en självständig rörelsegren eller bedrivs inom ett geografiskt område, samt</p> <p>c.) kan särskiljas vad gäller verksamhet och redovisning (IAS 35 punkt 2).</p>	<p>En <i>verksamhet under avveckling</i> är en del av ett företag:</p> <p>a.) som företaget, i enlighet med en enda, sammanhållen plan,</p> <ul style="list-style-type: none"> i. avvecklar i sin helhet eller till huvudsaklig del och i ett sammanhang genom exempelvis försäljning eller utdelning, ii. avvecklar genom att sälja de tillgångar och genom att reglera de skulder som hör till verksamheten var för sig, eller iii. lägger ner <p>b.) som utgör en betydande organisatorisk enhet, samt</p> <p>c.) som kann särskiljas för verksamhets- och redovisningsändamål (RR 19 punkt 1).</p>
<p>Tillgång för försäljning</p>		
<p>Tidpunkt för rapportering</p>	<p>Den händelse som utläser upplysningsskyldigheten avseende en verksamhet under avveckling är den första av följande händelser:</p> <ul style="list-style-type: none"> a.) Företaget har träffat ett bindande försäljningsavtal avseende i stort sett samtliga 	<p>Ett företag skall informera om en verksamhet under avveckling i finansiella rapporter för den redovisningsperiod då den tidigaste av följande händelser inträffat:</p> <ul style="list-style-type: none"> a.) Företaget har träffat ett

	<p>verksamhetens tillgångar.</p> <p>b.) Företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan har både:</p> <p>i. beslutat om och</p> <p>ii. offentliggjort en fastställd, utförlig plan för avvecklingen (IAS 35 punkt 16).</p>	<p>bindande försäljningsavtal avseende i stort sett samtliga tillgångar som ingår i verksamheten.</p> <p>b.) Företagets styrelse eller annat behörigt organ har beslutat och offentliggjort en detaljerad plan för avvecklingen (RR 19 punkt 14).</p>
Nedskrivningar	<p>I enlighet med IAS 36, Nedskrivningar, gör företaget en uppskattning av återvinningsvärdet för samtliga tillgångar som ingår i den verksamhet som är under avveckling och gör en nedskrivning (återföring) om återvinningsvärdet under (över-)stiger redovisat värde (IAS 35 punkt 22).</p>	<p>I enlighet med RR 17, Nedskrivningar, gör företaget en uppskattning av återvinningsvärdet för samtliga tillgångar som ingår i den verksamhet som är under avveckling och gör en nedskrivning (återföring) om återvinningsvärdet under (över-) stiger redovisat värde (RR 19 punkt 20).</p>
Information om verksamheter under avveckling/avvecklade verksamheter.	<p>Ett företag skall i de finansiella rapporterna lämna följande upplysningar rörande en verksamhet under avveckling, med början i de finansiella rapporter avseende den period där den händelse som utlöser upplysningsskyldigheten inträffar:</p> <p>a.) En beskrivning av den verksamhet som är under avveckling</p> <p>b.) Inom vilken rörelsegren eller vilket geografiskt område verksamheten enligt IAS 14 redovisas.</p> <p>c.) Vilken händelse som utlöste upplysningsskyldigheten och när den inträffade.</p>	<p>Upplysningar skall lämnas första gången ett företag informerar om en verksamhet under avveckling.</p> <p>Följande upplysningar skall lämnas:</p> <p>a.) En beskrivning av verksamheten under avveckling</p> <p>b.) I vilken rörelsegren eller geografiskt område som verksamheten ingår.</p> <p>c.) Tidpunkten för och karaktären av den händelse som enligt</p>

	<p>d.) Vid vilken tidpunkt eller under vilken period avvecklingen beräknas vara genomförd, om detta är känt eller fastställbart.</p> <p>e.) Det på balansdagen redovisade värdet av samtliga tillgångar och skulder som ingår i avvecklingen</p> <p>f.) Intäkter, kostnader och resultat före skatt som under aktuella redovisningsperioden kan hänföras till den avvecklade verksamhetens normala drift samt verksamhetens inkomstskatt beräknad i enlighet med punkt 81 h.) i IAS 12</p> <p>g.) Kassaflöden avseende den avvecklade verksamhetens löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet (IAS 35 punkt 27).</p>	<p>punkt 14 medfört att information om en verksamhet under avveckling måste lämnas.</p> <p>d.) När avvecklingen beräknas vara genomförd</p> <p>e.) Det redovisade värdet på balansdagen på samtliga tillgångar och skulder som berörs av avvecklingen.</p> <p>f.) Verksamhetens intäkter, kostnader samt resultat före skatt och extraordinära poster under den aktuella redovisningsperioden och till verksamheten hänförlig skatt.</p> <p>g.) Verksamhetens kassaflöden uppdelade på löpande betalningar, investeringar samt finansiering under den aktuella redovisningsperioden (RR 19 punkt 25).</p>
<p>Hur skall upplysningarna presenteras?</p>	<p>Upplysningar enligt punkterna 27 till 37 kan lämnas i de finansiella rapporterna eller i noter till dem. Dock skall information om redovisat resultat före skatt, på grund försäljning/utrangering av tillgångar eller reglering av skulder hänförliga till verksamheten under avveckling lämnas i resultaträkningen (IAS 35 punkt 39).</p> <p>Upplysningar enligt punkterna 27 f.) och 27 g.) lämnas lämpligen i resultaträkningen respektive kassaflödesanalysen (IAS 35 punkt 40).</p>	<p>Information skall redovisas separat för varje verksamhet under avveckling (RR 19 punkt 35).</p> <p>De upplysningar som krävs enligt punkterna 25-34 kan lämnas antingen i not eller i resultaträkningen, balansräkningen eller kassaflödesanalysen. Sådana vinster och förluster som avses i punkt 28 a.) skall dock redovisas i resultaträkningen. Enligt ÅRL skall information om verksamheter under avveckling</p>

		i vissa fall lämnas i förvaltningsberättelsen (RR 19 punkt 36).
--	--	---

Översikt SFAS 144 vs IFRS 5

Rekommendationer	SFAS 144	IFRS 5
<p>Definition av verksamhet under avveckling</p>	<p>En <i>avvecklad verksamhet</i> är (i detta statement) en komponent av en kassaflödesgenererande enhet vars verksamhet och kassaflöde klart kan skiljas, i verksamhets- och redovisningsändamål, från resten av enheten. Komponenten kan vara ett redovisningssegment eller verksamhetssegment, en redovisningsdel, ett dotterbolag, eller en avyttringsgrupp (SFAS 144 § 41).</p> <p>Resultatet av en komponent som avvecklats eller klassats som för försäljning, skall rapporteras som avvecklad om följande kriterier uppfyllts:</p> <ol style="list-style-type: none"> a.) verksamheten och kassaflödena från komponenten har (eller kommer att) elimineras från den pågående verksamheten i den kassaflödesgenererande enheten som ett resultat av en avvecklande transaktion b.) den kassaflödesgenererande enheten kommer inte att ha en betydande förbindelse med komponenten efter avvecklingen (SFAS 144 § 42). 	<p>En <i>avvecklad verksamhet</i> är en del av en kassagenererande enhet som antingen har avvecklats eller är klassificerad som tillgänglig för försäljning, och:</p> <ul style="list-style-type: none"> • representerar en separat stor del av verksamhet eller geografiskt område av verksamheten, • är en del av en gemensam plan att avveckla en stor del av verksamhet eller geografiskt område av verksamheten, eller • är ett dotterbolag inköpt endast för att säljas vidare (IFRS 5.32).
<p>Tillgång för försäljning</p>	<p>En tillgång (eller avyttringsgrupp) som skall säljas skall klassas som tillgång för försäljning i den period då alla de följande kriterier är uppnådda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företagsledningen, som har auktoriteten att godkänna händelsen, har beslutat om en försäljning • Tillgången är tillgänglig för omedelbar försäljning, i befintligt skick, till villkor som är vanliga och 	<p>De följande kriterierna måste uppfyllas för att kunna klassificera en tillgång (eller avyttringsgrupp) som för försäljning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Företagsledningen har beslutat om en försäljning • Tillgången är tillgänglig för omedelbar försäljning.

	<p>brukliga för försäljning av sådana tillgångar (avyttringsgrupp)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett aktivt program, och andra nödvändiga åtgärder, för att få tag på en köpare är påbörjad. • Försäljningen är trolig och transaktionen av tillgången beräknas vara komplett utförd inom ett år. • Tillgången marknadsförs aktivt till ett försäljningspris i relation till dess verkliga värde. • Det som krävs för att affären skall slutföras indikerar att det inte är troligt att affären kommer att ändras eller dras tillbaka (SFAS 144 § 30). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ett aktivt program för att få tag på en köpare är påbörjad. • Försäljningen är trolig, inom ett år från klassificeringen. • Tillgången marknadsförs aktivt till ett försäljningspris i relation till dess verkliga värde. • Det som krävs för att affären skall slutföras indikerar att det inte är troligt att affären kommer att ändras eller dras tillbaka (IFRS 5.6-8).
Tidpunkt för rapportering		En verksamhet klassas som avvecklad det datum som den kassaflödesgenererande enheten verkligen har avvecklat verksamheten, eller när verksamheten möter kriterierna för att klassas som tillgänglig för försäljning. ⁱ
Nedskrivningar	Om ett nedskrivningsbehov finns ska tillgången skrivas ner till verkligt värde ⁱⁱ	Finns ett nedskrivningsbehov hos en tillgång (tillgänglig för försäljning) eller (avvecklad) verksamhet skall nedskrivning utföras. ⁱⁱⁱ
Information om verksamheter under avveckling/avvecklade verksamheter.	<p>Följande upplysningar skall redovisas i den finansiella rapporten i den period där tillgången (avyttringsgruppen) antingen har sålts eller klassats som för försäljning:</p> <ol style="list-style-type: none"> a.) en beskrivning av fakta och omständigheter som ledde till den förväntade avvecklingen, förväntade sättet och tidpunkten för avvecklingen. b.) Vinsterna och förlusterna enligt paragraf 37 c.) Om möjligt, summan av inkomst och vinst före skatt för avvecklad verksamhet. d.) Om möjligt, segmentet som tillgången (avyttringsgruppen) är en del av (SFAS 144 § 37). 	

Hur skall upplysningarna presenteras?	Vinst/Förlust före och efter skatt måste särredovisas i Resultaträkningen. ^{iv}	Anläggningstillgångar (även de i avyttringsgrupper) som klassas som till försäljning måste redovisas separerade från andra tillgångar i balansräkningen (IFRS 5.41). Skulderna i avyttringsgrupper som klassas som till försäljning måste redovisas separerade från andra skulder i balansräkningen (IFRS 5.41).
--	--	---

ⁱ Deloitte 2004

ⁱⁱ FAR INFO 2001:19/20

ⁱⁱⁱ Deloitte 2004

^{iv} Deloitte 2005